

ESTUDI NOUS MODELS D'HABITATGE PER A PERSONES GRANS

MANRESA

MAIG DE 2021

Ajuntament de Manresa

Estudi elaborat per encàrrec de

Regidoria d'Habitatge i Regidoria d'Acció Social i Inclusió Social

Ajuntament de Manresa

Gener 2021 – abril 2021

Direcció tècnica

Mariona Homs Alsina, vuitena tinent d'alcalde, regidora d'Acció Social i Inclusió Social

Josefina Ramírez Ruíz, cap de secció de Serveis Socials

Eva Sisó Creus, cap d'unitat de Serveis Socials Bàsics

Ajuntament
de Manresa

Consultoria tècnica

Equip investigador i redactor d'Associació SIENA:

José Luis Buenache Catalan, coordinador i investigador projecte

Sònia Díaz Casado, coordinadora i investigadora projecte

Laia Olivé Obradors, investigadora projecte

Alumnes en pràctiques:

Marta Auguets Garcia, alumna Integració Social FEDAC Manresa by Escola Montserrat

Laia Llansó Alonso, alumna projecte "estada empresa" de La Salle Manresa

Alícia Palma Farrés, alumna Integració Social FEDAC Manresa by Escola Montserrat

Júlia Tudela Díaz, alumna projecte "estada empresa" de La Salle Manresa

1.	Presentació	Pàg. 3
2.	Marc teòric i jurídic	Pàg. 6
3.	Recopilació documental	Pàg. 20
4.	Anàlisi del “benchmarking” nacional i internacional	Pàg. 27
5.	Marc metodològic	Pàg. 46
6.	Anàlisi de dades quantitatives	Pàg. 50
	6.1. Dades estadístiques de Manresa i Bages	Pàg. 50
	6.2. Enquesta noves formes d’habitatge a Manresa	Pàg. 60
7.	Anàlisi de dades qualitatives	Pàg. 89
	7.1. Grups focals	Pàg. 89
8.	Conclusions i propostes	Pàg. 100
9.	Annexes	Pàg. 110
	9.2. Guió grups focals	Pàg. 110
	9.3. Qüestionari	Pàg. 112
10.	Referències bibliogràfiques i webgràfiques	Pàg. 117

1. Presentació

Actualment s'estan produint canvis en el perfil de les persones grans. Les persones majors de 65 anys formulen més demandes en relació a la seva autonomia, imposen més capacitat per a decidir de quina manera volen viure i reclamen mantenir l'espai privat, personal el màxim temps possible. Aquesta expectativa fa que sigui necessari buscar alternatives diferents a la oferta que s'ha estat donant fins ara, on partíem d'una tipologia de serveis clàssica, amb on només l'opció de l'atenció a domicili o bé l'estada en una residència.

Queda molt camí per a fer en relació a les múltiples fractures que existeixen en el sistema d'atenció a les persones amb dependència que permetin oferir un ventall d'opcions per a cadascuna de les demandes i cadascuna de les necessitats. Des Partint d'una llar més accessible, això vol dir amb ascensor, bany adaptat, sense barreres arquitectòniques, sensors i domòtica adaptada i les ajudes tècniques necessàries, fins a uns serveis de residència assistida especialitzats en grans dependents, persones amb demència o suport al final de la vida.

Ens calen models intermedis, models que ens permetin escollir en cada etapa i en cada moment quins recursos són més adients a les nostres necessitats. Des de l'accessibilitat total de la llar personal, passant pel co-housing, al co-housing adaptat, els habitatges amb serveis, els habitatges tutelats, les comunitats de persones grans, els centres de dia, els centres de dia especialitzats i terapèutics, les estades temporals als diferents recursos i finalment l'estada en una residència.

En el marc del Pla local d'habitatge dins de l'objectiu "mesures per atendre l'emergència social i prevenir situacions de risc d'exclusió residencial" hi ha l'actuació de realitzar estudis-diagnòstics específics dins dels col·lectius en risc d'exclusió social residencial.

Aquest document respon aquesta actuació i al compromís que va adquirir l'Ajuntament amb la Plataforma per les pensions i les persones grans plasmat en document que van signar al 2019.

L'estudi pretén demanar a la població com s'imagina i com voldrà viure quan sigui més gran, quan aparegui la dependència, quan ja no es pugui valdre per ell/ella mateixa. Mitjançant una mostra de gairebé 400 persones de la ciutat de Manresa avui podem afirmar que les persones grans tenen ganes de pensar noves maneres de viure i que efectivament, ara és l'hora de repensar els serveis i els recursos especialitzats. Volem viure a casa al màxim possible. Volem poder tenir la clau del nostre espai personal.

Volem poder decidir amb qui compartir la darrera etapa de la nostra vida i volem sentir-nos còmodes i tenir seguretat.

Des de l'administració posem al servei de la ciutat aquest estudi per a poder-hi reflexionar i per trobar les respostes més encertades en els objectius i les estratègies que hem de dur a terme en els propers anys. De ben segur que aquest estudi ens hi ajudarà.

Mariona Homs Alsina.

Vuitena tinent d'alcalde d'acció i inclusió social de l'Ajuntament de Manresa.

MARC TEÒRIC I JURÍDIC

2. Marc teòric i jurídic

Marc teòric

L'actual cap del Servei d'Habitatge de la Generalitat de Catalunya, en Jordi Bosch i Meda, expert en polítiques d'habitatge, urbanisme, sistemes residencials, i exclusió residencial, ha publicat deu llibres, i més de trenta articles i capítols de llibre sobre aquests temes. Els seus treballs han estat guardonats amb 12 premis d'àmbit nacional i internacional.

A la introducció "*d'Envel·liment i habitatge: les necessitats residencials de la gent gran a Catalunya*", l'autor ens diu:

"El dret a un habitatge digne constitueix un dret bàsic dins del conjunt de necessitats de l'ésser humà i, per tant, la violació d'aquest dret a l'habitatge impedeix qualsevol possibilitat de dur una vida digna.

El problema de l'habitatge, entès bàsicament com un problema de desigualtat social, afecta molt especialment determinats col·lectius com els immigrants, els joves i les persones grans. De fet, l'objectiu que tots els ciutadans disposin d'un habitatge digne és un dels reptes avui en dia encara pendents en la nostra societat.

D'entre els col·lectius més necessitats en matèria d'habitatge a Catalunya, destaquem el grup de la gent gran, fonamentalment per tres circumstàncies:

- **El procés d'envelliment de la població catalana**
- *Les precàries **condicions socioeconòmiques** de moltes persones grans*
- **Les necessitats tipològiques, sanitàries i assistencials específiques** que genera la progressiva pèrdua de les facultats físiques i psíquiques que acompanya el procés d'envellir".

En general, autors com J. Bosch i d'altres estructuren **els problemes residencials de les persones grans** en diferents categories, que sovint es mostren de forma conjunta en almenys 2 o 3 categories:

- Els problemes **d'accessibilitat i mobilitat**
- Els **infrahabitatges** i les necessitats de rehabilitació
- Els problemes vinculats al **règim de lloguer**
- Les dificultats **d'accessibilitat econòmica**.

A Lleida, el mateix autor a la *IX Setmana d'Estudis Urbans Habitatge i Societat: Noves demandes, nous instruments* ens plantejava els següents aspectes destacats del problema entre habitatge i gent gran:

- Desconeixement de l'abast del problema entre la gent gran: la **necessitat d'estudi per col·lectius**.
- Evolució demogràfica - **procés d'envelliment i sobreenvelliment**.
- **Degradació d'un segment del parc d'habitatges** i manca de rehabilitació.
- Les necessitats econòmiques, socials i assistencials de l'envelliment: **pobresa i dependència** front els canvis de rols en la família (reducció del suport informal).
- **La mudeza social** de les necessitats de la gent gran.

En aquella jornada va compartir diferents conclusions que ens serveixen per emmarcar teòricament l'estudi que ens ocupa:

- **Moltes persones grans viuen en habitatges antics**, deficientes, mal equipats, menys accessibles i més sovint sense ascensor que la resta de la població.
- El nucli del problema és la nefasta combinació de pobresa i parc antic i deficient que afecta un molt ampli segment de la vellesa catalana.
- **L'augment de persones grans comporta un increment de necessitats, especialment vingudes amb el sobreenvelliment** de la població que té una negativa incidència en l'evolució qualitativa i quantitativa de les necessitats en els habitatges.
- Afecta principalment les dones degut a **la feminització de la vellesa i de la pobresa**, i els més grans de 80 anys i més, ja que a mida que augmenta l'edat, les condicions residencials empitjoren, els recursos econòmics minvem i les limitacions físiques augmenten. Aquests dos trets característics del problema; feminització i sobreenvelliment, també ho són dels grans que viuen sols, per la qual cosa, el problema de l'habitatge també es relaciona directament amb les llars

unipersonals d'ancians. Per tant, malauradament, quan majors són les necessitats dels grans, menor és la possibilitat que l'habitatge on viu sigui adequat per a la seva situació física, econòmica i assistencial.

- L'envelliment demogràfic és quelcom positiu, però cal donar-li sentit i qualitat a la vida a la vellesa. **L'atenció a la dependència i unes adients condicions residencials** són probablement dos dels reptes més importants que té plantejada la nostra societat de cara als propers anys vers la gent gran.
- **El desig àmpliament majoritari de la gent gran és mantenir la seva independència a casa seva** o en una altra més adequada, però en el seu barri, el major temps possible. (valoració de l'habitatge de la gent gran com a refugi, símbol d'independència i autonomia, i valor sentimental-afectiu).
- La millor política d'habitatge dirigida a les persones grans és aquella que **té en compte el que les pròpies persones grans demanen i que cobreixi les seves necessitats**, és a dir, la que proposa mantenir la persona gran a casa seva i en la comunitat sempre que sigui viable.
- Cal augmentar el coneixement i la despesa pública en matèria de política d'habitatge i serveis assistencials per a la gent gran.

Són diferents les veus que alerten de les **conseqüències per a les persones de l'incompliment del dret a l'habitatge**, J. Bosch Finalment, a *la Jornada TransJus sobre Envelliment, Ciutats i Drets*, estableix les conseqüències de l'incompliment del dret a l'habitatge i el dret a la ciutat entre les persones grans i el seu impacte en la salut i en la qualitat de vida individual i familiar:

- Problemes de salut física i mental
- Accidents (caigudes, incendis,,,))
- Aïllament / empresonament a casa / soledat
- Pèrdua capacitat de dur a termes certes tasques
- Pèrdua capacitat de dur una vida independent
- Institucionalització, trasllat casa fills/es
- Augment despesa pública (sanitària, social-assistencial)

Marc jurídic: el dret a l'habitatge

A nivell internacional i nacional

L'article 25 de la Declaració Universal dels Drets Humans estableix que *“tota persona té dret a un nivell de vida que assegurí, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris...”*.

Altres normes d'àmbit internacional també recullen aquest dret (Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, Conveni Europeu de Drets Humans, entre d'altres).

A Espanya, l'article 47 de la Constitució Espanyola disposa que *“tots els espanyols tenen dret a un habitatge digne i adequat. Els poders públics promouran les condicions necessàries i establiran les normes pertinents per tal de fer efectiu aquest dret, i regularan la utilització del sòl d'acord amb l'interès general per tal d'impedir l'especulació”*.

A Catalunya, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya vigent (en endavant EAC) recull en el seu **article 26 els drets en l'àmbit de l'habitatge**. En aquest article s'indica literalment que *“les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis”*.

La competència de la Generalitat de Catalunya en matèria d'habitatge apareix recollida com a exclusiva a **l'article 137 de l'EAC**, i inclou:

- a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de l'habitatge d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.
- b) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habitatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant amb relació al sector públic com al privat.
- c) La promoció pública d'habitatges.
- d) La regulació administrativa del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit.
- e) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.
- f) Les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.

- g) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable als habitatges.
- h) La normativa sobre conservació i manteniment dels habitatges i la seva aplicació.

Respecte als ens locals, article 84 de l'EAC disposa que els hi correspon la planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.

Pel que fa a les persones grans, el Govern de la Generalitat de Catalunya va acordar el 8 d'octubre de 2003 establir i promoure l'aplicació de la **Carta dels Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya (La Carta)**, aprovada pel Consell de la Gent Gran de Catalunya el 22 de setembre de 2003.

La Carta de Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya, promoguda pel Departament de Benestar i Família i pel Consell de la Gent Gran de Catalunya, va néixer com a compliment dels compromisos presos al 4t Congrés Nacional de la Gent Gran de Catalunya, de les recomanacions del Llibre blanc de la gent gran activa i del Llibre blanc de la gent gran amb dependència. Respon també a les indicacions i els objectius plantejats al Pla estratègic de la Segona Assemblea Mundial de l'Envel·liment.

La Carta també es fonamenta en l'Estatut d'autonomia de Catalunya, la Declaració dels Drets Humans i la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, i **es construeix sobre el concepte de l'autonomia personal, entesa com el dret de ser lliures en la presa de decisions, de mantenir el propi projecte de vida des de la identitat personal**, així com des de la responsabilitat de complir els compromisos adquirits lliurement en l'exercici de la ciutadania.

La redacció de la Carta va tenir una gran participació de la societat civil catalana, representada per associacions de gent gran de tot el país, pels consells consultius de la gent gran dels consells comarcals, per col·legis professionals, universitats, institucions i per persones expertes en matèria de gent gran. D'aquesta manera, es va garantir la màxima pluralitat i objectivitat possible.

Aquesta Carta és un document viu que permet una revisió continuada i una tasca d'informació sobre els drets de la gent gran que afavoreixi la conscienciació sobre les responsabilitats de les persones grans des del civisme.

D'altra banda, la Carta s'inscriu en la filosofia de construir un país per a totes les edats, on les persones grans siguin ciutadanes de ple dret, amb els mateixos drets i deures que la resta de la ciutadania, evitant d'aquesta manera situacions de discriminació.

La Carta dels Drets i Deures de la Gent Gran a Catalunya recull els cinc principis temàtics proposats per les Nacions Unides, descrits en els documents dels drets humans per a persones d'edat.

Els tres primers fan referència al vessant més individual i personificable de l'ésser humà. Els dos últims principis permeten assolir l'autorealització personal, basada en la independència, tot aportant qualitat i dignitat humana. Aquests principis són:

- **Dignitat:** "Les persones grans hem de poder viure amb dignitat i seguretat i veure'ns lliures d'explotació i maltractaments físics i/o psíquics, així com de ser tractades dignament sense discriminació per causa d'edat, gènere, ètnia, discapacitat, situació econòmica o qualsevol altra condició."
- **Independència:** "Inclou l'accés a l'alimentació, l'aigua, l'habitatge, el vestit i l'atenció sanitària adequades, així com l'oportunitat de treball remunerat i l'accés a la capacitació i l'educació."
- **Autorealització:** "Les persones grans hem de poder desenvolupar plenament les oportunitats i les potencialitats a partir de l'accés als recursos educatius, culturals, espirituals, d'oci i temps lliure en la societat."
- **Assistència:** "Les persones grans hem de beneficiar-nos de la cura de la família, així com tenir accés als serveis socials, sanitaris i assistencials, i gaudir dels drets humans i fonamentals, quan residim tant en la llar pròpia com en centres d'atenció o institucions."
- **Participació:** "Les persones grans hem de participar activament en la formulació i en les polítiques que afecten directament el nostre benestar, des de la solidaritat amb altres generacions, en una societat per a tothom; aquest principi ha de ser entès des del dret a la lliure associació."

A nivell local

Manresa disposa de 2 eines que desenvolupen aquesta competència:

- Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM)
- Pla Local d'Habitatge (PLH)

Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM)

El **Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM)** aprovat pel Ple de l'Ajuntament de Manresa el 21 de setembre de 2017 i del qual se'n va donar conformitat per resolució del Director General d'Ordenació d'Urbanisme i Territori el 26 de setembre de 2017 i publicat al DOGC el 26 d'octubre de 2017.

El POUM és un instrument d'ordenació integral del municipi que permet planificar el desenvolupament del territori i que, per tant, afecta directament al conjunt de la població de Manresa i el seu entorn immediat.

Correspon als plans d'ordenació urbanística:

- Classificar el sòl, amb vista a l'establiment del règim jurídic corresponent.
- Definir el model d'implantació urbana i les determinacions per al desenvolupament urbanístic.
- Definir l'estructura general que cal aportar per a l'ordenació urbanística del territori.
- Establir les pautes per fer-ne el desenvolupament.
- Determinar les circumstàncies que en poden produir la modificació o la revisió.

Pel que fa al nombre d'habitatges, el POUM de Manresa preveu la creació d'11.280 habitatges, dels quals uns 7.000 nous i la resta fruit de la rehabilitació del teixit urbà. És a dir, habitatges que ja existeixen, però que no es poden rehabilitar i que, per tant, s'hauran de tirar a terra i fer de nou. **El POUM també preveu un 30% d'habitatge de protecció oficial.** Pel que fa a la construcció d'habitatges, el POUM preveu construir pisos nous per acollir fins a 21.139 veïns, tenint en compte el pes de Manresa com a pol territorial. D'aquesta manera, la població s'incrementaria un 28%, passant dels 74.752 habitants als 97.890, aproximadament, en un horitzó de 15 anys.

Un document molt interessant que forma del POUM és la Memòria Social, on es recullen indicadors sobre la població, sobre les llars, sobre la capacitat econòmica de la població, sobre la població en situació o risc d'exclusió social i finament, sobre l'habitatge.

A l'apartat 1.4 de la memòria social del POUM de Manresa es parla de 4 col·lectius en risc d'exclusió. Pel que fa **al grup en risc d'exclusió per edat, el document fa al·lusió a les persones grans amb poca o nul·la connexió social amb el seu entorn** (sense família o amb família sense lligams) i als menors tutelats.

En aquest document on s'analitzen dades del 2001 al 2011, es diu que **“la població major de 65 anys i la major de 85 anys experimenten creixements en termes absoluts** durant la darrera dècada. Ara bé, degut al fort creixement migratori que experimenta la ciutat la darrera dècada, els grups de població de major edat perden pes dins de l'estructura demogràfica de Manresa. La població major de 85 anys passa de suposar el 3,7% l'any 2001 al 3,1% l'any 2011. Mentre que les persones de 65 anys i més representaven el 25,6% al 2001, passant al 18,8% a 2011. L'any 2001 hi havia a Manresa 13.952 persones de 65 anys o majors, mentre que a 2011 en són 14.496. Els majors de 85 anys passen de 1.571 persones a 2.451 durant els darrers 10 anys”. Aquestes dades han estat actualitzades a 2020 a l'apartat Dades quantitatives del present estudi.

Pla Local d'Habitatge (PLH)

Un altre instrument de què disposa Manresa és el seu Pla Local d'Habitatge (PLH). En l'actualitat és vigent el PLH 2017-2022. La Llei catalana 18/2007, del dret a l'habitatge, regula el Plans Locals d'Habitatge i els defineix com **l'instrument que determina la política municipal d'habitatge** i el marc de les actuacions que podran concertar-se de forma preferent amb la Generalitat de Catalunya, amb una vigència de sis anys.

Com antecedent, l'Ajuntament va aprovar l'any 2007 un Pla Local d'Habitatge que tenia establerta una vigència fins a finals del 2015. El context socioeconòmic dels últims anys va obligar a fer una reformulació profunda de l'enfocament de la nova planificació en relació a la que establia l'anterior Pla, prioritzant l'obtenció d'habitatge social: **l'impacte de la crisi econòmica, provocada principalment per l'especulació immobiliària, ha donat com a resultat l'exclusió residencial de moltes famílies que es troben amb la impossibilitat d'afrontar les despeses de l'habitatge.**

Davant d'aquest **nou context socioeconòmic**, l'Ajuntament, especialment en l'àmbit dels **serveis socials**, va obrir **línies d'actuació que permetien atendre les famílies que no disposaven de recursos econòmics** per fer front als pagaments relacionats amb l'habitatge.

La primera adaptació de la planificació municipal en matèria d'habitatge, **prioritzant l'obtenció d'habitatges assequibles**, es va portar a terme en el marc del planejament urbanístic, amb l'aprovació del POUM vigent.

El Ple de la Corporació, el 23 de juliol de 2015 va acordar redactar un nou Pla Local d'Habitatge, amb l'assistència tècnica de la Diputació de Barcelona.

Com a situació de partida referencial, el nou Pla s'emmarca en el Pla del Dret a l'Habitatge de Catalunya, aprovat pel Decret 75/2014 que inclou Manresa en la relació de municipis de demanda forta i acreditada d'habitatge.

En la redacció del Pla es van prioritzar els processos de participació. En aquest sentit es va treballar en el marc de la Taula Municipal per a l'Habitatge, amb els diversos grups municipals i amb les entitats del tercer sector; obrint les sessions consultives a les associacions veïnals, formacions polítiques, col·legis professionals, entitats públiques i privades vinculades a aquest àmbit d'actuació i a tots els altres col·lectius i ciutadania en general que han volgut participar-hi.

El seguiment i validació de les propostes tècniques i de les aportacions de les sessions participatives s'ha instrumentalitzat mitjançant una comissió redactora integrada pels regidors i tècnics dels serveis municipals implicats en les polítiques d'habitatge, el gerent de FORUM,S.A., l'equip redactor i la tècnica supervisora de la Diputació.

El contingut del Pla redactat s'estructura a partir dels continguts que prescriu l'art. 14 de la llei 18/2007, en dos apartats diferenciats:

- Anàlisi i diagnosi de la situació de l'habitatge al municipi
- Pla d'acció: objectius i propostes d'actuació

Més recentment, l'Ajuntament va aprovar **el 2018 una Diagnosi de necessitats assistencials actuals i futures de la Gent Gran (Diagnosi) i el Pla d'acció 2019-2021 "Manresa ciutat amiga de la gent gran" (Pla d'Acció 2019-21)**. El passat any 2020 l'Alcalde Valentí Junyent va signar el Document de conclusions de les reunions amb la Plataforma en defensa de les pensions públiques i els drets de la gent gran de Manresa (Document de conclusions).

La Diagnosi del 2018 recorda que la taxa d'envelliment de Manresa és superior a la mitjana catalana i que es preveu que durant els propers anys, el col·lectiu de persones que superen els 65 anys continuarà creixent. Segons l'estudi, existeixen anomalies en el sistema d'atenció a les necessitats assistencials. Les persones grans busquen seguretat, institucions totals que donin cobertura a les seves necessitats actuals o futures. Es detecta uns resultats contradictoris, atès que malgrat que es prefereix l'atenció domiciliària, la demanda no satisfeta s'orienta a l'atenció residencial.

El Pla d'Acció 2019-21 aprovat presenta una avaluació detallada de les conclusions del Pla d'acció 2014-2016 i una **nova proposta de 26 accions**. Les 26 accions previstes per al trienni 2019-2021 són les següents: Ciutat sense barreres; Ciutat amb mobiliari urbà adequat a la gent gran; Ciutat amb parcs i itineraris per a vianants. Ciutat amb un bon entorn verd; Espais lúdics i de salut per a la gent gran; Ciutat més segura; Educació viària; Pla de mobilitat; Estudi de necessitats d'habitatge de la població vulnerable; Programa d'arranjaments de l'habitatge; Barris intergeneracionals; Petits i grans; Art k'suma; Projecte propers; Campanya Tracta'm bé; Cultura + 65; Edat i memòria; Estudis desigualtats per motius de gènere; Persones grans, gran voluntariat; Divulgar noves tecnologies; Pla estratègic d'envelliment i dependència; Serveis socials amb la gent gran; Banc d'ajudes tècniques; Pla de salut; Esport + 65.

Serveis d'Atenció residencial per a persones amb diferents nivells de dependència

D'altra banda, no podem deixar d'esmentar dins d'aquest marc jurídic la normativa catalana referent als **establiments residencials** (residències assistides, llars residències i habitatges tutelats) que permeten poder cobrir les diferents necessitats i situacions familiars de les persones grans de Catalunya.

Residències assistides

En aquest cas, pel que fa a les **residències assistides**, són serveis d'acolliment residencial, amb caràcter permanent o temporal, i d'assistència integral, **adreçats a persones grans que no tenen un grau d'autonomia suficient per realitzar les activitats de la vida diària, que necessiten supervisió constant i que tenen una situació sociofamiliar que requereix la substitució de la llar**. El servei s'adapta al grau de dependència de les persones usuàries.

Els objectius dels serveis de residència assistida per a les persones grans, són els següents:

- Facilitar un entorn substitutiu de la llar, adequat i adaptat a les necessitats d'assistència.

- Afavorir la recuperació i el manteniment del màxim grau d'autonomia personal i social.

L'equip professional que hi treballa és pluridisciplinar i està format per infermers i infermeres, auxiliars de gerontologia, fisioterapeutes, terapeutes ocupacionals, experts en educació social, psicologia i medicina. També hi ha un director o directora responsable i un/a responsable higienicosanitari.

Llars residències

Respecte a les **llars residències**, aquest servei d'acolliment residencial de caràcter temporal o permanent es destina a **persones grans amb un grau d'autonomia suficient per a les activitats de la vida diària, que requereixen un determinat nivell d'organització i suport personal.**

Aquests serveis d'acolliment residencial s'adrecen a persones de seixanta-cinc anys i més en situació de dependència. L'assignació d'un centre residencial es duu a terme a través del Programa individual d'atenció (PIA), que realitzen els serveis socials públics i que determina les modalitats d'intervenció més adients a les necessitats de les persones en situació de dependència pel que fa als serveis i les prestacions econòmiques previstes en la resolució pel seu grau i nivell.

L'objectiu principal és facilitar un entorn substitutori de la llar, i les funcions que compleix aquest servei són: allotjament, manutenció, acolliment, convivència i suport personal.

La llar residència consta d'un **habitatge amb serveis comuns i d'un equip professional** format per un/a responsable del servei, un/a responsable higienicosanitari i de personal suficient per a la prestació adequada de les funcions d'allotjament, manutenció, acolliment, convivència i suport personal de manera que s'asseguri la presència permanent i continuada durant les vint-i-quatre hores del dia.

Els requisits per accedir a aquest servei són els següents:

- a) l'acreditació de la situació de necessitat, d'acord amb allò establert en els articles 3, 4, 5, 6 i 7 i l'Annex de l'Ordre BEF/468/2003, de 10 de novembre;
- b) el requisit d'edat establert en aquesta disposició;
- c) la residència en un municipi de Catalunya, almenys dos anys abans de la data de presentació de sol·licitud,
- d) per a les persones estrangeres, els requisits establerts en la normativa vigent d'estrangeria i d'acollida i integració de les persones immigrades;

- e) si és el cas, l'abonament del preu públic, d'acord amb el Decret 394/1996, de 12 de desembre;
- f) la resta de requisits d'accés establerts en l'ordenament jurídic vigent.

Habitatges tutelats

I pel que fa als **habitatges tutelats** per a gent gran, **són un servei d'acolliment alternatiu per a persones grans autònomes, les circumstàncies sociofamiliars de les quals no els permeten romandre a la pròpia llar.**

Es tracta d'un **conjunt d'habitatges amb estances d'ús comú i sense barreres arquitectòniques. Els residents dels habitatges tutelats comparteixen tasques i despeses** i, optativament, poden viure amb els cònjuges o parelles i amb les persones que en depenguin.

Els equips professionals que ofereixen el servei d'habitatge tutelat han d'estar formats, com a mínim, per un director o directora responsable i un treballador o treballadora social per a les admissions, el seguiment i la recerca de recursos, en coordinació amb la xarxa d'atenció primària. Així mateix, han de tenir un conserge i/o un servei de teleassistència, disponible durant les vint-i-quatre hores del dia.

Els requisits per accedir a aquest servei són els següents:

- a) l'acreditació de la situació de necessitat, d'acord amb allò establert en els articles 3, 4, 5, 6 i 7 i l'Annex de l'Ordre BEF/468/2003, de 10 de novembre;
- b) el requisit d'edat establert en aquesta disposició;
- c) la residència en un municipi de Catalunya, almenys dos anys abans de la data de presentació de sol·licitud;
- d) per a les persones estrangeres, els requisits establerts en la normativa vigent d'estrangeria i d'acollida i integració de les persones immigrades;
- e) si és el cas, l'abonament del preu públic, d'acord amb el Decret 394/1996, de 12 de desembre;
- f) la resta de requisits d'accés establerts en l'ordenament jurídic vigent.

En aquests moments aquestes són les **3 tipologies d'establiments residencials regulats a la cartera de serveis de la Generalitat de Catalunya, ja siguin públics,**

concertats, col·laboradors o privats específics per a la gent gran: residències assistides, llars residència i habitatges tutelats.

Per tancar aquest apartat de marc legal volem destacar que **a finals de 2020 el Govern va aprovar un Decret llei 50/2020, de 9 de desembre, de mesures urgents per estimular la promoció d'habitatge amb protecció oficial i de noves modalitats d'allotjament en règim de lloguer.**

Regula una nova tipologia habitacional, la dels **allotjaments amb espais comuns compartits**, una modalitat amb important demanda però que el marc normatiu vigent fins ara no preveia. Pot abaratir el cost de l'emancipació dels joves, donar resposta a la creixent mobilitat laboral i formativa, i permetre noves modalitats residencials per a la gent gran.

Els habitatges amb espais comuns es caracteritzen perquè, **malgrat tenir una superfície de l'espai privatiu inferior a la fixada per a la resta de tipologies d'habitatge, la suma de l'espai privat i la part proporcional que li correspon dels espais comuns complementaris no pot ser inferior a la superfície mínima establerta a la normativa d'habitabilitat.** Els espais comuns complementaris queden definits com els espais d'ús compartit d'un edifici, diferents als elements comuns obligatoris.

D'altra banda, en aquesta nova tipologia d'habitatges es prohibeix la divisió en propietat horitzontal, fet que propiciarà que **es destinin al mercat de lloguer.**

Aquest nou tipus d'habitatge pot construir-se en sòl destinat pel planejament urbanístic a usos d'habitatge. Per aquest motiu, es modifica la Llei d'urbanisme per facilitar les condicions urbanístiques per a la seva implantació, equiparant-los als habitatges de protecció pública.

RECOPILACIÓ DOCUMENTAL

3. Recopilació documental

En aquest apartat destaquem els principals articles i estudis que parlen de l'habitatge per a persones grans i de nous models d'habitatge.

“L'habitatge a Catalunya” Fundació Bofill (1993)

El present informe comença proporcionant dades sobre la distància existent entre els preus de l'habitatge i la capacitat econòmica per accedir-hi. Tot seguit entra a considerar els problemes que se susciten a l'hora de determinar l'estructura de la demanda d'habitatges. I finalment explica la dinàmica del mercat de l'habitatge en les seves vessants de promoció de nous habitatges, habitatges de lloguer i desplaçaments de la funció residencial.

“El dret a l'habitatge: des dels orígens fins avui” Associació PROHABITATGE. (2009)

Aquest llibre és resultat d'un important esforç de ProHabitatge per recollir l'experiència i el coneixement que han anat acumulant i desenvolupant com a entitat en diferents espais de referència pel dret a l'habitatge. De fet el 2009 l'Associació ProHabitatge celebrava els 10 anys de treball en favor del dret a l'habitatge desenvolupant programes residencials d'intermediació, acompanyament i treball social per a persones amb dificultats tant per accedir a un habitatge com per mantenir-se.

“Ciudades para la tercera edad”. Barciela, F. EL PAÍS. (4 de gener de 2015)

Les urbanitzacions i edificis d'apartaments per a ús exclusiu dels jubilats intenten obrir-se pas a Espanya com a alternativa a les tradicionals residències. Fins fa uns anys les persones grans independents no tenien altra opció, si se sentien sols o temien algun problema de salut, que anar-se'n a una residència convencional. Per això, des de fa uns anys, es va començar a estendre a Espanya l'experiència de Florida (EUA) i d'alguns països de nord d'Europa, de crear edificis, urbanitzacions i, de vegades, veritables ciutats, per a ús exclusiu de la tercera edat .

“Models alternatius d'accés i tinença de l'habitatge” CONSELL NACIONAL DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA (2016)

Aquesta guia vol facilitar el coneixement i l'aplicació de formes alternatives d'accés i tinença de l'habitatge i contribuir a desenvolupar un dels objectius estratègics del Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2020: impulsar noves formes i models residencials a les polítiques d'habitatge per superar la dualitat lloguer-propietat entre les persones joves.

“L'atenció a la gent gran a Catalunya, un model a revisar” Tornafolch-Chirveches, Q. CATALUNYA PLURAL (21 d'abril de 2020)

La tragèdia de la Covid-19 ha posat en evidència que el model català d'assistència a la gent gran ha quedat obsolet i que és imperatiu repensar-lo en la direcció de fer-lo més comunitari i centrat en les persones, respectant la seva autonomia i les seves preferències

“El cohabitatge sènior és una alternativa a la soledat de la vellesa” Purtí, J. NACIÓ DIGITAL (8 de novembre de 2019)

Carmen Vázquez i Teresa Barbena impulsen al Baix Montseny un nou projecte per viure la jubilació d'una manera cooperativa però independent. A la Vall Alta de la Tordera (Santa Maria de Palautordera, Sant Esteve de Palautordera i Montseny) s'ha posat en marxa un grup impulsor de cohabitatge sènior, una nova manera d'encarar la vellesa en qüestions d'habitatge i de compartir necessitats i serveis. No és una comuna, ja que cada llar té ingressos independents i manté la seva privacitat, però disposa de zones comunes i les activitats comunitàries es planifiquen i gestionen entre tots.

“¡Sácame un ratíco al sol!, la dura experiencia del confinamiento en las residencias” Macpherson, A. LA VANGUARDIA (5 novembre 2020)

Cada vegada que hi ha un positiu en una residència tots queden tancats a la seva habitació. "És el més dur", explica una infermera. En aquest article s'expliquen testimonis de professionals de residències i de com gestionaven els confinaments als centres residencials cada cop que es trobaven amb un cas positiu de Covid.

“Familiars d'usuaris de residències demanen un “canvi de model de dalt a baix” i exigeixen més personal sanitari” ACN. SOCIAL.CAT (10 novembre de 2020)

Diverses entitats de familiars d'usuaris de residències han exigit un “canvi de model” en la gestió dels centres per a la gent gran. “El que ha fet la pandèmia és treure de sota l'estora el que ja hi havia”, ha dit la coordinadora del col·lectiu Residències 5+1, María José Carcelén, en la comissió d'investigació sobre la gestió de les residències. Carcelén ha assegurat que actualment les residències disposen d'entre un 15 i un 20% menys de personal respecte al març, segons les dades de la patronal, ja que el personal sanitari s'està traslladant cap als hospitals. “El sector pateix un abandonament sistemàtic”, ha criticat. En aquesta línia, ha demanat més atenció sanitària i la contractació de més professionals.

“El cohabitatge sènior a l'Estat espanyol i els nous professionals de la intervenció social” López, D. UOC (10 octubre 2019)

El cohabitatge s'ha està convertint en una possibilitat ferma de viure la vellesa diferent de les que hi havia fins ara: en el propi domicili o amb familiars, en pisos amb serveis o tutelats o en residències geriàtriques. Però el cohousing sènior, les cooperatives de gent gran, no només s'estructura a l'entorn d'un disseny arquitectònic que s'adeqüi en comoditat i practicitat a les seves necessitats presents i futures, també respon a les diferents característiques i motivacions dels grups, les seves motivacions i dinàmiques, així com les maneres que tenen d'organitzar i gestionar la convivència i les cures, i és en tots aquests aspectes on cal determinar el paper de nous professionals de la intervenció social.

"La aplicación de la Ley de Dependencia a los alojamientos colaborativos para la promoción de la autonomía personal y atención a la dependencia" Álvarez, P.M. SOCIALASTURIAS.ES (primer semestre 2021)

El present article explica les principals dificultats i les claus per aconseguir l'encaix d'aquest recurs innovador en tot l'engranatge dels serveis socials, i concretament, del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència, a través del Criteri Interpretatiu NÚM. 6/2019, de 7 de febrer de 2019, de la Direcció general de Gestió de Prestacions i Recursos.

"El futuro de la arquitectura para las personas mayores: espacios que eviten el estrés, la angustia y la depresión" Trepal, M. GERIATRICAREA (novembre 2019)

Tenim per davant dos reptes globals: la lluita contra el canvi climàtic i l'envelliment de la població. El primer d'aquests dos reptes obliga els arquitectes a dissenyar edificis més sostenibles, respectuosos amb el medi ambient i amb un consum energètic proper a zero, i el segon, a promoure solucions que permetin a la gent gran viure còmodament. Es tracta d'una qüestió fonamental si tenim en compte que el 19% dels ciutadans espanyols tenen més de 65 anys i que en 30 anys pot doblar el nombre dels que arribin a 80 i multiplicar-se per 10 el dels que assoleixin o superin els 100.

Per proposar solucions arquitectòniques al segon dels reptes, el primer que cal fer és conèixer les necessitats de la gent gran. Tots volem viure a casa nostra fins al final i això no és fàcil, tant pel tipus i les condicions dels habitatges en què residim com perquè necessitem ajuda per a les activitats diàries. Però el repte consisteix precisament en fer-ho possible, siguin quines siguin les dificultats. I d'aquí la importància de conèixer què necessiten les persones grans per dissenyar els espais en què viure i fer-ho de la manera més adequada.

“Debemos replantearnos cómo y dónde viven nuestros mayores”

Trepas, M. La Contra de LA VANGUARDIA (29 d'abril de 2020)

Té 57 anys. Va néixer a Barcelona i viu a Bellaterra. Casat, dos fills. Dirigeix un despatx d'arquitectura especialitzat en edificis per a persones grans. Les persones haurien d'estar en el centre de la política. És necessària molta més inversió en la cura de la gent gran. Creu en alguna cosa que podria ser Déu.

“El Cohousing, mucho más que compartir casa” Recio, P.

65YMÁS.COM (11 novembre de 2019)

Després de l'aparició de l'coworking (espais de treball compartits) i el cotravelling (la mateixa idea aplicada als viatges), arriba una nova tendència a el món de l'economia col·laborativa: el "Sènior Cohousing". Aquesta pràctica, que podria traduir-se a l'espanyol com "cohabitatge" i "habitatge col·laborativa", va molt més enllà del simple fet de compartir un espai: és una filosofia de vida beneficiosa tant a nivell emocional com físic. Així doncs, els Projectes Col·laboratius d'Habitatge Compartida per a Persones Majors (com se'ls coneix a Espanya) són fonamentals per fomentar un envelliment actiu a l'una que saludable i, a més, són un remei eficaç contra la soledat i l'abandonament que pateixen moltes persones grans .

“Jordi Camell: “Hem d’envellir activament i col·lectivament” Martínez,

A. SURTDECASA.CAT (14 de setembre de 2018).

La fàbrica del Catllar es convertirà en un cohabitatge amb espais compartits pel treball i l'oci. El Catllar comptarà l'any vinent amb un projecte pioner de cohabitatge per a la gent gran. Una de les naus de la històrica fàbrica d'aquest municipi albergarà una residència on la col·lectivització serà l'eix central del projecte. La iniciativa està encapçalada per Sostre Cívic, una cooperativa de cohabitatge. Es tracta d'una tercera via entre el lloguer i la compra i es dissenyarà a través de tallers participatius que es faran amb els futurs inquilins. Des de Surt de Casa parlem amb el responsable del projecte, el tècnic de Sostre Cívic Jordi Camell (Llorenç del Penedès, 1984).

“Habitatge cooperatiu sènior” SOSTRE CÍVIC

Segur que alguna vegada has sentit a parlar dels projectes sènior d'habitatge cooperatiu (o cohabitatge sènior), però... saps quines són les seves característiques? Aquest model proposa una forma alternativa de viure la vellesa, de forma autogestionada i amb la participació de totes les persones implicades en el projecte col·lectius.

**ANÀLISI DEL
“BENCHMARKING”
NACIONAL I
INTERNACIONAL**

4. Anàlisi del “benchmarking” nacional i internacional

Anàlisi del “benchmarking” nacional i internacional amb l'objectiu procés d'avaluar comparativament els productes, serveis i processos que ja existeixen tenint en compte nous models d'habitatges pensats per a les persones grans.

Experiències Nacionals

Residencial VIUB1. Igualada

El Residencial Viub1 disposa de **66 pisos de lloguer per a majors de 60 anys**, oferint la màxima independència personal i alhora múltiples serveis en el mateix edifici. Va ser inaugurat l'any 2008 al carrer Joaquina Vedruna d'Igualada, prop del Mercat de la Masuca i del Passeig Verdaguer, amb plena ocupació des del primer dia. **Disposa d'un restaurant obert a residents i visitants**. Els pisos estan qualificats com **Habitatges de Protecció Oficial (HPO)** i per aquest motiu ofereixen un lloguer econòmic.

Disposa de pisos de 50 m² amb una habitació doble, mobiliari adaptat inclòs, rebedor, menjador – sala d'estar, cuina equipada amb nevera, plaques d'inducció i forn microones amb gratinador, bany adaptat amb dutxa plana i paviment antilliscant, terrassa individual, llums d'emergència, sistema d'avisos en cas d'emergència, calefacció amb termòstat individual i preinstal·lació d'aire condicionat.

L'objectiu dels pisos és **garantir que la gent gran pugui viure bé al seu habitatge i mantenir l'autonomia el màxim temps possible**, a la vegada que es beneficia d'un ampli nombre de serveis addicionals i de la tutela de professionals socio-sanitaris. Si els ocupants dels pisos posteriorment perden autonomia, **el CSSI ofereix un contínuum assistencial de serveis incloent el servei d'ajuda a domicili, l'hospital de dia, els centres de dia i en darrer terme la residència assistida.**

Els requisits d'accés als pisos són:

- Tenir més de 60 anys, o bé justificar la necessitat d'un pis amb serveis
- Tenir capacitat per realitzar les activitats bàsiques de la vida diària i el manteniment i la cura de la llar, i, si és el cas, tenir cura de la persona que convisqui amb el sol·licitant
- Tenir capacitat econòmica per fer front a les despeses del lloguer i de la quota comunitària
- Complir amb els requisits de la normativa d'Habitatges de Protecció Oficial (HPO)
- Complir amb les condicions del contracte de lloguer i del reglament de règim intern

Residencial VIUB2. Igualada

El Residencial Viub2 disposa de **71 pisos de lloguer per a majors de 60 anys**, oferint la màxima independència personal i alhora múltiples serveis en el mateix edifici. Va ser inaugurat el mes de novembre de 2012 a l'Avinguda Gaudí d'Igualada, a tocar de la Residència Pare Vilaseca, seu del CSSI. Disposava d'un **restaurant obert els 365**

dies de l'any per a residents i visitants. Els pisos estan qualificats com **Habitatges de Protecció Oficial (HPO)** i per aquest motiu ofereixen un lloguer econòmic.

Disposa de 64 pisos de 45 m2 amb una habitació doble i 7 pisos de 52 m2 amb dues habitacions. Tots els pisos tenen el mobiliari adaptat inclòs, rebedor, menjador – sala d'estar, cuina equipada amb nevera, plaques d'inducció i forn microones amb gratinador, bany adaptat amb dutxa plana i paviment antilliscant, terrassa individual, llums d'emergència, sistema d'avís en cas d'emergència, calefacció amb termòstat individual i preinstal·lació d'aire condicionat.

L'objectiu dels pisos és garantir que la gent gran pugui viure bé al seu habitatge i mantenir l'autonomia el màxim temps possible, a la vegada que es beneficia d'un ampli nombre de serveis addicionals i de la tutela de professionals socio-sanitaris. Si els ocupants dels pisos posteriorment perden autonomia, el CSSI ofereix un continuïtat assistencial de serveis incloent el servei d'ajuda a domicili, l'hospital de dia, els centres de dia i en darrer terme la residència assistida.

Els requisits d'accés als pisos són els mateixos que en l'anterior promoció.

WALDEN XXI. Sant Feliu de Guíxols

Walden XXI són un **grup de persones entre 55 i 70 anys** que a través de la cooperativa d'habitatges no especulatiu Sostre Cívic estan creant un interessant projecte, el Walden XXI, **a la població de la Costa Brava centre, Sant Feliu de Guíxols.** El grup és responsable del desenvolupament del projecte i s'organitzen per portar-lo endavant, amb el suport tècnic de Sostre Cívic. A més a més en ser una promoció autogestionada també s'estan formant amb l'acompanyament de

professionals per formar la comunitat intencional que portarà a terme el projecte de Walden XXI.

El projecte s'ubica al centre de Sant Feliu de Guíxols, en un edifici actualment en desús. És a 6 minuts a peu de la platja, estació de bus, piscina i gimnàs municipal, mercat i tots els serveis com el CAP, centre mèdic, hospital a Palamós o Girona.

Es planteja fer una reforma integral de l'actual edificació per construir uns 31 apartaments sobre els 50 m2 amb habitació, una petita cuina, sala-menjador, bany ampli i adaptat. El projecte comptarà també amb **amplis espais comunitaris** com sales polivalents, cuina, menjador, biblioteca-ordinadors, bugaderia, pàrquing, trasters, etc.

Realitzen tallers participatius amb els arquitectes del projecte per definir conjuntament els espais, usos i acabats. En aquests moments treballen en l'estudi de viabilitat del projecte, que contempla la vessant de normativa urbanística, proposta arquitectònica, el pla econòmic i financer.

Espai de vida. Castellolí

Projecte **d'Habitatges Cooperatius per sèniors de caire rural**. El projecte ESPAI de VIDA neix per donar una resposta possible a un col·lectiu de gent “gran” que desitja portar a la pràctica, tots junts, una vida activa i saludable fins a l'últim moment. On cada persona disposa del seu **espai privat /la seva casa i una zona d'espais comuns** on poder compartir tot tipus d'activitats: manualitats, tallers de lectura, cine fòrum...Com hem dit Espai de vida és un projecte de **cohabitatge sènior, de persones entre 50 i 75 anys, en el marc del cooperativisme d'habitatge**.

El seu objectiu és desenvolupar un estil de vida en comunitat, compromesos a participar activament, potenciant un espai sostenible, saludable i el més econòmic possible. Els **usuaris de la cooperativa seran propietaris del seu habitatge**. Està previst fer un pagament inicial (que no volen que passi de 25.000/30.000€ euros) i una quota mensual assequible (que no volen que passi dels 700/800 €).

És un model col·lectiu impulsat per persones que permet desenvolupar projectes de convivència socials, participatius i solidaris.

La borda. Barri de Sants, Barcelona

El model de cessió d'ús està molt estès en països com Dinamarca o l'Uruguai. Els models Andel i del FUCVAM posen en pràctica **el model d'habitatge cooperatiu en règim de cessió d'ús, en el que la propietat de l'immoble és col·lectiva i recau sempre en la cooperativa**. Els i les habitants tenen la condició de socis/es de la cooperativa i poden viure-hi de per vida. La presa de decisions passa per l'assemblea general, el seu principal òrgan sobirà. El bloqueig de la possibilitat d'especular resulta la principal virtut del model: **el soci/a no pot vendre ni llogar el pis**. Per tant, l'habitatge en cessió d'ús suposa també una aposta pel valor d'ús en comptes d'un bé de consum o valor de canvi, tal i com ha estat sempre en el nostre context més proper. D'aquesta manera, la reinvençió del dret a l'habitatge troba noves fórmules d'accés i gestió comunitària.

El 30 de novembre de 2015 es constituí un dret de superfície per part de l'Ajuntament de Barcelona, en favor d'Habitatges La Borda, d'una parcel·la situada al carrer Constitució, un dels límits de Can Batlló, en sòl qualificat com a Habitatges amb Protecció Oficial (HPO). Aquest dret, de 75 anys de durada, suposa el pagament d'un cànon anual.

La qualificació d'HPO en règim general suposa uns topalls màxims de renda per les unitats de convivència potencialment cessionàries del dret d'ús d'un habitatge promoguts per la cooperativa. També estableix un màxim de quota d'ús associada a l'habitatge, cercant així que siguin assumibles pels sectors populars, un dels objectius centrals de la cooperativa. Forma part d'un projecte més gran, el de Can Batlló.

Can Batlló és un antic recinte fabril de finals del s XIX. Juntament amb l'Espanya Industrial i el Vapor Vell, conformava el cor industrial del sud de Barcelona, i va arribar a comptar amb 5.000 treballadores. El 1976, el Pla General Metropolità establia al recinte com a zona d'equipaments, habitatges socials i espai verd. El 2011, la transformació del recinte encara estava bloquejada, tant per la immobiliària Gaudir com per administracions implicades. Aquell any, el veïnat de Sants i La Bordeta entren al recinte i ocupen el Bloc11, que veurà néixer un procés participatiu per definir els usos i els projectes que es volen per Can Batlló.

El programa de l'edifici planteja 28 habitatges de tres tipologies diferents (40, 50 i 76 m2 de mitjana) i tot un seguit d'espais comuns i comunitaris, que han de potenciar la vida comunitària a través de transicions entre l'espai privat i el públic. Tots ells s'articulen al voltant d'un pati central, un gran espai de relació que remet a les "corralas", tipologia d'habitatge social i popular. Els habitatges es reparteixen en les diverses plantes de l'edifici, cercant la mescla d'unitats de convivència que consten d'una, dues, tres o més persones. Tots els habitatges tenen una estructura bàsica (50 m2) a les que s'afegeixen un o dos mòduls per generar les tipologies més grans.

Aquesta estructuració modular permetrà, en un futur, variar alguns habitatges en funció de les necessitats de les unitats de convivència que hi estiguin vivint.

Comunidad o albergue. Ourense i Vigo

Són una entitat que neix amb la intenció de crear una comunitat rural dedicada a la gent gran i a donar tota l'atenció necessària per al seu benestar general. Creuen que és important a la nostra vellesa **continuar en l'entorn habitual, a més de continuar amb les seves tradicions i costums.**

Entenen l'important que són les persones grans per als familiars, per això disposen de l'última tecnologia per oferir la major transparència i la tranquil·litat de què estan en bones mans.

Són una comunitat que valoren i entenen a les persones grans. Realitzen els seus serveis amb el major afecte i amb total transparència, a més d'utilitzar tecnologia innovadora per a la tranquil·litat dels familiars, on poden realitzar un seguiment de l'atenció realitzada en temps real.

TRABENSOL. Torremocha del Jarama, Madrid

Trabensol és una **iniciativa cohousing sènior pionera a Espanya** (juntament amb els miracles, Màlaga) que ha nascut per fer realitat una forma nova d'habitatge col·laboratiu adreçada a persones grans. Orientada a uns valors que ens identifiquen: gent amiga que ha fet de la solidaritat, la cooperació, l'ajuda mútua i l'esperit d'acollida dels valors centrals en la seva convivència.

Organitzada en cooperativa sense afany de lucre, el que ens allunya d'altres iniciatives empresarials en aquest terreny. Autogestionada democràticament a través d'un Consell Rector elegit pels socis i una Assemblea General constituïda com "l'òrgan suprem d'expressió de la voluntat social" (Estatuts), el que garanteix el respecte a la lliure decisió i autonomia dels seus socis i ens diferencia de les Residències de persones grans convencionals.

Participativa, perquè el funcionament i les activitats de la vida ordinària del Centre es canalitzen a través d'un conjunt de comissions de treball integrades pels mateixos socis.

Insereix en les noves tendències del "Consum Col·laboratiu" i de l' "Economia Social", **l'accés a l'habitatge es realitza en cessió d'ús vitalici, no en propietat. La propietària dels habitatges és la Cooperativa**, amb la qual cosa s'evita qualsevol temptació especulativa.

En coordinació amb altres iniciatives cohousing sènior, Trabensol reivindica davant les administracions públiques seu ple reconeixement legal i la seva acreditació per a la prestació de serveis socio-sanitaris en el marc de el Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència, de la Llei de Dependència

Residència amb unitats de convivència a Pobladura del Bernesga. Lleó.

Es tracta una residència ubicada a la Pobladura del Bernesga al municipi de Sariegos a Lleó. Com és sabut, **la comunitat de Castella i Lleó va ser una de les primeres a adoptar per normativa la distribució de les residències assistides per unitats de convivència de 16 persones**, amb totes les dificultats que està tenint aquesta normativa perquè pugui ser d'aplicació.

És molt habitual que les residències distribuïdes per unitats de convivència estiguin distribuïdes com si fossin habitatges, **amb una zona de dia i una zona de nit. I, gairebé sempre, les zones de nit es solen distribuir al llarg d'un passadís que sol estar il·luminat de forma artificial.** Però en aquest cas, la creativitat dels arquitectes per distribuir **una residència de 3 unitats, només en planta baixa i amb una distribució al voltant de 3 patis diferents**, aconsegueix configurar cada unitat de forma independent respecte de les altres. **Les habitacions es situen en el perímetre exterior buscant una relació amb l'entorn de la residència** i deixant els passadissos amb un gran sentit al voltant dels patis.

Cada unitat disposa de 14 habitacions distribuïdes en dos grups de 7, de les quals 12 són individuals i 2 són dobles aconseguint un 75% de places individuals. Una de les característiques que es busquen per generar entorns per a gent gran són espais que permetin reduir de forma significativa els estímuls negatius que generen estrès, agitació, angoixa i depressió en les persones grans amb demència i aquest edifici ho aconsegueix orientant l'espai de convivència cap al pati com a element que aporta llum, tranquil·litat i vistes a un bonic jardí.

Experiències internacionals

Residència Bayview a San Francisco, California. EEUU

L'estudi nord-americà David Baker Architects va dissenyar aquest edifici **d'apartaments assequibles per a persones de més de 62 anys inspirant-se en la cultura de l'Àfrica.**

Segons els arquitectes, "aquest edifici vibrant és la realització d'un somni de diverses dècades perseguit pel mort Dr. George W. Davis, un activista comunitari i cap de Bayview Senior Services, el nom que té avui el complex, per construir habitatges i un centre comunitari que ajudés a la gent gran a envellir millor".

L'edifici té una **planta en forma d' "U" amb dues unitats connectades** per un volum central escultòric. **Al cor del complex hi ha un pati enjardinat**, amb paviments i plantacions d'inspiració africana, una de les moltes referències a aquest continent que es va incorporar a el disseny i la decoració de l'edifici.

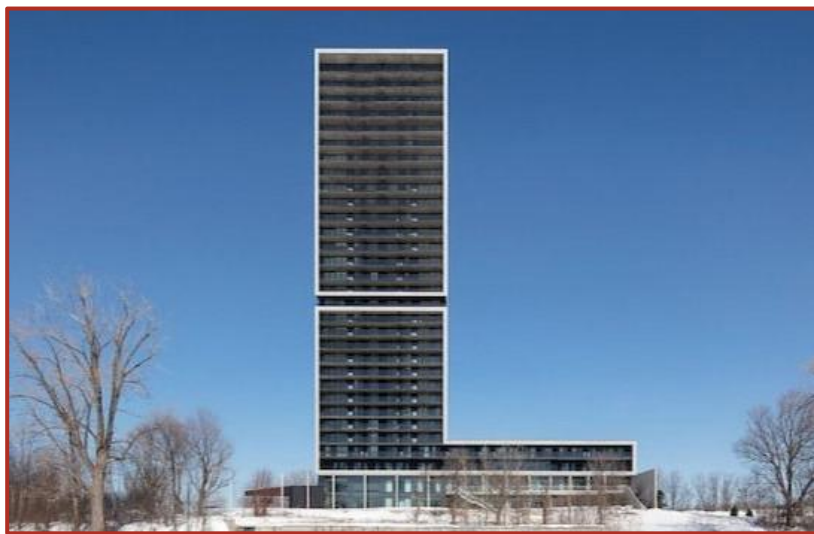
Una façana multicolor li dona a l'edifici una forta presència al carrer. Les ales est i oest estan revestides amb panells de diferents tons, des de marró fosc fins taronja carbassa, mentre que les parets del volum central estan embolicades en un revestiment que s'inspira en la tela de fang malià, un tipus de tela feta a mà que sovint es tenyeix amb fang. Altres aspectes de l'edifici al·ludeixen als llogarets rurals de l'Àfrica occidental.

L'edifici conté 121 apartaments d'una i dues habitacions que estan disponibles per a persones de baixos ingressos de 62 anys o més. Vint-i-tres dels apartaments estan reservats per a gent gran sense llar i dues unitats estan dedicades a persones d'edat avançada acabats de sortir de presó.

Els apartaments estan distribuïts en quatre nivells i cada pis conté una sala de bugaderia i salons. Entre els serveis addicionals per a inquilins es inclouen un gimnàs, una àrea comuna amb llar de foc, una cuina per a esdeveniments i un saló de bellesa.

El complex també conté en la seva planta baixa un centre comunitari de 1.300 m2 que pot ser utilitzat per totes les persones majors en el veïnat, amb aules, una cuina comunitària, salons i altres espais on les persones grans poden socialitzar. Només la cuina comunitària serveix 500 àpats a el dia.

Residència per a persones grans al Québec, Canadà

ACDF Architecture, un despatx d'arquitectura de Mont-real ha dissenyat aquesta torre de **30 pisos per a gent gran en un model d'apartaments amb serveis i atenció continuada, en un entorn que vol apropar-se més a un hotel de luxe que a una residència assistida.**

L'element més cridaner del conjunt és la torre residencial i un volum lineal de dues alçades que acull una unitat de **residència assistida de 32 habitacions, vestíbul i espais per a diversos serveis**. És aquest bloc el que ofereix als el **conjunt el concepte d'atenció continuada, és a dir, una vegada que hagis decidit anar a viure al complex, comprant o llogant una de les 286 unitats residencials, saps que podràs quedar-t'hi fins al final**. Per això, els apartaments (unitats) són principalment del tipus "vida independent" malgrat que 48 també estan preparats per "vida assistida". Els residents també tenen accés a una biblioteca, menjadors privats i una cafeteria, amb vistes a un pati interior.

Panorama, no és una iniciativa aïllada sinó la primera de les quatre torres d'alt nivell que ACDF està desenvolupant amb Groupe Sélection, un operador canadenc especialitzat en habitatges per a gent gran.

Sällbo, una experiència intergeneracional. Suècia

Sällbo. Aquesta paraula és la contracció de dues paraules sueques: "sällskap", companyia, i "bo", residir (viure en un lloc). D'alguna manera significa una forma d'afrontar la vida mitjançant la relació intergeneracional entre la gent gran i les persones joves.

A la ciutat de Helsingborg, una petita ciutat portuària a sud de Suècia, l'empresa "non profit" Helsingborgshem **finançada amb fons públics de l'ajuntament ha convertit un antic edifici d'habitatges amb serveis per a gent gran en un edifici d'apartaments per a grans i joves, molts d'ells immigrants.** Helsingborgshem és una empresa de lloguer d'habitatges per a tot tipus de persones, però en el cas de **Sällbo ha creat un edifici per a resoldre dos problemes d'un sol cop: la solitud de la gent gran i la integració de persones joves immigrants que fugen de les guerres a la recerca d'un futur millor.**

En una mica més de la meitat dels apartaments viuen persones grans (majors de 70 anys) i a la resta, adults joves d'entre 18 i 25 anys, incloses persones que han rebut recentment un permís de residència a Suècia.

Es tracta d'un edifici d'apartaments relativament petits per a una o dues persones. **Tots els apartaments disposen de cuina i bany, amb una sala i un dormitori.** Els apartaments per a majors i per a joves no tenen diferències. Com sabem,

la societat sueca fa molts anys que, per llei, defensa la individualitat de les persones per sobre de tot. Cada persona té dret a viure de forma independent i per aquest motiu és la societat que té els índexs d'emancipació més jove del món.

Sällbo consta de 51 apartaments repartits en quatre plantes. Més de la meitat dels 72 residents tenen més de 70 anys, la resta tenen entre 18 i 25 anys. **Tots van ser seleccionats després d'un extens procés d'entrevistes per assegurar una barreja de personalitats, antecedents, religions i valors, i tots van haver de signar un contracte prometenent passar com a mínim dues hores a la setmana socialitzant amb els seus veïns.**

També disposen de zones comunes, tallers, biblioteca, sales d'activitats etc. Però una cosa molt destacable és que cada planta disposa d'una cuina comuna on poder compartir el moment de la cocció i menjar en comú. Els preus estan entre els 400 i els 500 euros mensuals.

Residència per a persones grans Thye Hua Kwan. Singapur

La residència Thye Hua Kwan, és un edifici de 7 plantes situat a Singapur, que atén 285 residents amb diferents nivells de dependència i, alguns d'ells amb deteriorament cognitiu.

El model és quasi-hospitalari en la seva versió britànica. O sigui, més que habitacions individuals o dobles estan en "sales" (wards) on conviuen i dormen un elevat nombre de residents.

Vuit persones comparteixen un gran dormitori amb separadors de cortina i sense armaris individuals, encara que sí una peça de mobiliari que sembla una tauleta de nit o calaixera.

Singapur és una ciutat-estat amb uns 5.600.000 habitants entre els quals conviuen persones de 196 nacionalitats diferents amb una de les densitats de població més altes del món (viuen gairebé 8.000 habitants per quilòmetre quadrat, més que a Hong Kong). Això implica que trobar terreny adient per a construir resulti difícil i molt car. A més tenen una taxa d'envelliment molt elevada que es doblarà en els propers 30 anys.

L'aposta que hi ha darrere dóna més pes al nombre de persones ateses que no pas a la idea de la individualització i el "centrar-se en la persona"

El model de residències a Singapur en general és el d'habitacions per a més de quatre persones amb serveis comuns. No sembla que es tracti d'un motiu estrictament econòmic doncs tenen una renda per càpita elevada i un model d'atenció que ofereix ajudes econòmiques per a ingressar en residències a qui ho necessita.

Segons una web especialitzada, el preu mitjà per ser atès en una residència a Singapur, oscil·la entre els 1.200 i els 3.500 dòlars per mes abans del subsidi governamental, que pot anar del 10% al 75%. El preu varia segons la quantitat de persones que comparteixen una habitació i el nivell d'atenció requerit. Per a aquells que optin per habitacions privades costarà al voltant de 4.000 a 6.500 dòlars al mes.

Residència Jakob-Sigle-Heim. Alemanya

La peculiaritat de la residència Jakob-Sigle-Heim, és que en el seu disseny, els arquitectes es van plantejar des del principi un doble objectiu. **D'una banda crear una residència per a persones grans dependents que necessitessin suport a les activitats de la vida diària, i de l'altra crear un punt de contacte social de barri.** O sigui, donar a la residència la funció de punt de trobada. **Crear un espai on "passin coses" que transcendeixen la vida dels residents i obren el centre al veïnat.**

A la planta baixa hi ha unes zones d'atenció als residents i un gran saló que té com a finalitat esdevenir un punt de trobada públic al qual accedeixen tant els residents com els veïns que utilitzen el centre per les seves activitats.

Les habitacions estan organitzades en "grups vius", unitats de convivència de 15 dormitoris individuals i àrees compartides. Aquí la gent cuina, i viu en companyia. Amb 14.7 metres quadrats, els dormitoris són considerats per l'arquitecte com bastant petits, encara que molt còmodes i amb una amplitud afegida per unes finestres que es projecten cap a fora i actuen com miradors amb seients revestits des de l'interior.

Dins de la residència alguna de les unitats de convivència segueixen el model "Grup de vida Domus" una oferta especial d'habitatge per a persones que pateixen demència. L'organització dedica a aquestes unitats més personal que a les altres i amb una formació certificada en demències.

Cohousing a Hèlsinki. Finlàndia

Aquest complex de cohousing a Hèlsinki està format per apartaments per a 84 persones grans d'entre 36 i 75 m² amb altres 500 m² comuns i una cuina professional comuna. Els apartaments són de propietat amb un sistema de recompra o lloguer.

L'organització és molt important. Els veïns del conjunt, en grups de 12 i cada sis setmanes, saben que els toca neteja o cuina. **Encara que aquest centre està pensat per a persones autònomes, quan algú que viu en aquest complex d'apartaments veu que augmenta la seva dependència pot quedar-se més temps en aquest apartament (més temps del que podria estar a casa seva). Hi ha un "suport del grup" que fa que els seus veïns puguin ajudar-lo i acompanyar-lo evitant la solitud i l'avorriment** que fan que augmenti la dependència; a més, tot està dissenyat amb accessibilitat i seguretat.

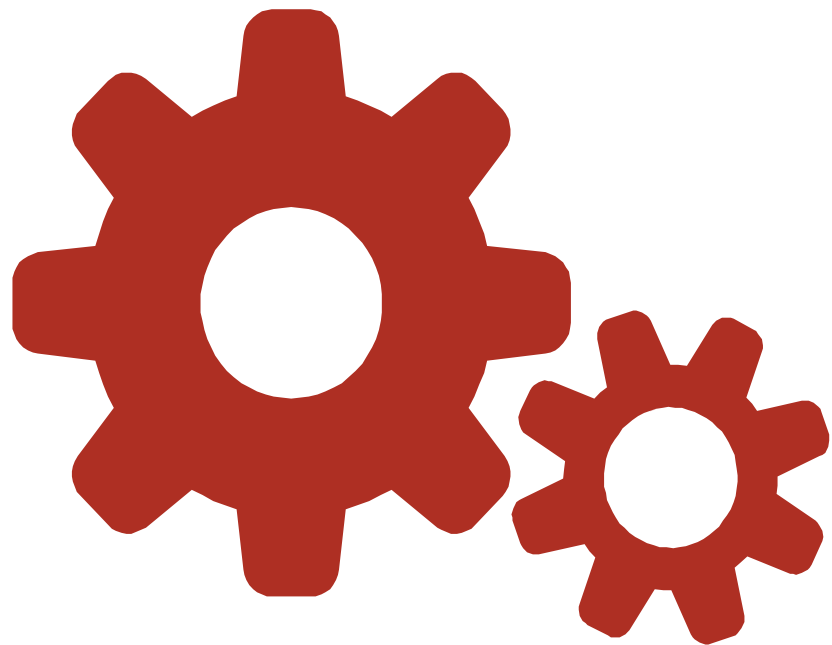
Residència Sara Hemmet a Nacka. Suècia.

La residència per a persones grans Sara Hemmet a Nacka, **és un exemple d'ACP escandinava i funciona en unitats de convivència de 9 places (poden funcionar com de 18) dissenyades en parelles.**

Aquest centre ha guanyat un premi de disseny i hi destaca el jardí terapèutic, així com les grans finestres als espais de convivència, que ofereixen la sensació que s'està fora

MARC METODOLÒGIC

5. Metodologia

Aquest estudi s'ha realitzat entre els mesos de desembre de 2020 a abril de 2021 a Manresa. El mètode seguit ha partit del treball amb fonts secundàries i amb fonts primàries.

Fonts secundàries

Per iniciar la diagnosi s'ha realitzat una recopilació documental de fonts secundàries tant de caire intern, del propi ajuntament de Manresa, com de caire extern. Les **principals fonts secundàries** emprades han estat:

1. Indicadors de població i habitatge de l'Institut d'estadística de Catalunya (IDESCAT)
2. Indicadors socials del Programa HERMES de la Diputació de Barcelona
3. Indicadors d'habitatge del Departament d'estadística de l'Ajuntament de Manresa
4. Diagnosi de necessitats assistencials actuals i futures de la gent gran
5. Pla d'Acció "Manresa ciutat amiga de la Gent Gran 2019-2021"
6. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM)
7. Pla Local d'Habitatge

Totes les taules i gràfiques són d'elaboració pròpia a partir de les fonts consultades. A la bibliografia es poden consultar la resta de fonts secundàries consultades per redactar aquesta diagnosi.

Fonts primàries

La informació específica de la diagnosi l'hem extret de les fonts primàries, que són pròpies de la realitat de Manresa a les que hem accedit de forma directa. Les **tècniques** utilitzades per obtenir la informació de les fonts primàries per a la diagnosi han estat **quantitatives i qualitatives**.

Tècniques quantitatives

L'anàlisi quantitatiu ens ha permès obtenir informació sobre les formes d'habitatge de forma objectiva i quantificable. Per aquest estudi hem preparat una **enquesta** que hem fet arribar a la població de Manresa de 60 anys en endavant.

L'enquesta és una tècnica de recollida de dades mitjançant l'aplicació d'un qüestionari a una mostra d'individus, en aquest cas, hem elaborat un qüestionari de preguntes majoritàriament tancades i d'escala d'actitud. Amb aquesta tècnica hem pogut obtenir informació sobre els habitatges i els models desitjats de residència a Manresa mitjançant un grup petit però representatiu de persones (mostra) sobre la població total. La informació extreta ens ha permès extrapolar conclusions al conjunt de tota la població de Manresa.

El qüestionari s'ha fet arribar a la població destinatària de Manresa durant el mes de febrer de 2021 mitjançant el Whatsapp i el correu electrònic.

D'un univers de 20.130 persones de 60 anys i més residents a Manresa, han respost l'enquesta 410 persones. D'aquestes, 390 han estat respostes vàlides. Amb un nivell de confiança del 95%, el marge d'error o la quantitat d'error en el mostreig aleatori ha estat del 4,91%.

Univers	Mostra	Nivell de confiança	Marge d'error
20.130 persones	390 persones	95%	4,91%

Tècniques qualitatives

L'anàlisi qualitatiu ens ha permès la comprensió i la interpretació d'allò que els diferents actors socials pensen (en aquest cas, persones grans). Per aquest anàlisi hem utilitzat les tècniques dels **grups focals i l'entrevista**.

La tècnica de grups focals és un espai d'opinió per captar el sentir, pensar i viure de les persones. És una forma d'entrevista grupal que utilitza la comunicació entre persones investigadores i participants, amb el propòsit d'obtenir informació, centrant-se en la pluralitat i varietat de les actituds, experiències i creences de les persones participants.

Aquesta tècnica ens és particularment útil per explorar els coneixements i les experiències de les persones en un ambient d'interacció, que permet examinar allò que la persona pensa, com pensa i per què pensa d'aquesta manera. El treball en grup

facilita la discussió i activa als participants a comentar i opinar fins i tot en aquells temes que es consideren com a tabú, fet que genera una gran riquesa de testimonis.

Cada grup ha tingut una durada màxima de 2 hores i s'ha realitzat seguint un guió de preguntes obertes que responien a uns indicadors prefixats. Els components dels grups de debat han estat proposats per l'Ajuntament de Manresa i per l'equip de l'Associació SIENA.

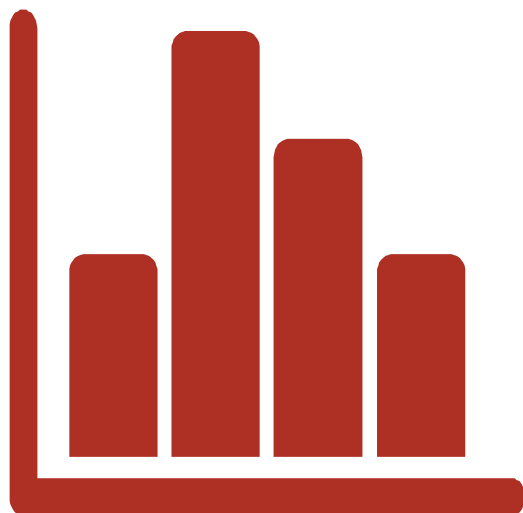
L'organització i participació dels grups focals està resumida a la següent taula:

Perfil Grup focal	Participants	Data	Lloc
Persones grans de 60 a 69 anys	6 persones	17 de juliol de 2020 10:00	Casino
Persones grans de 70 a 79 anys	6 persones	17 de juliol de 2020 16:00	Casino

L'entrevista és una tècnica qualitativa d'observació participant en la qual la persona observadora és, sobretot, preguntadora, i la persona observada concentra la seva activitat a respondre les preguntes. En aquest cas hem dut a terme una entrevista centrada en el tema d'estudi, no estructurada, de tipus conversa, amb l'objectiu d'obtenir respostes obertes i realitzada de manera no dirigida, permetent l'accés a informació íntima i en profunditat.

S'han entrevistat a dues **persones de més de 80 anys** per obtenir una visió personal i complementària a la visió dels nous models d'habitatges per a persones grans.

ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

6.1. Anàlisi de la situació actual de Manresa i Bages

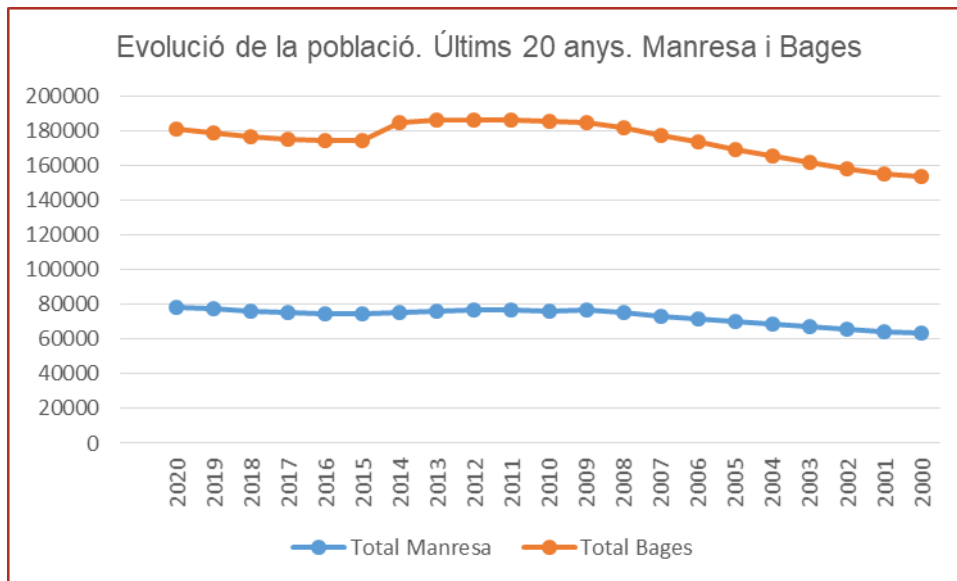
La població de Manresa i el Bages. L'evolució

Manresa té 78.245 habitants i el Bages en té 180.575 a data de 31 de desembre del 2020 segons l'IDESCAT. En els darrers 20 anys la població de Manresa i del Bages ha tingut la mateixa evolució. Fins l'any 2012, la població va anar creixent de forma sostinguda, en gran part per l'acollida de persones provinents d'altres països i de l'àrea metropolitana.

L'any 2013 fins l'any 2017 la població d'ambdós es va anar reduint com a conseqüència de la crisi econòmica, ja que aquesta situació va provocar el retorn de molta població cap als països d'origen i cap a d'altres zones amb millors oportunitats de treball. A partir del 2018 la població es va anar recuperant, acollint sobretot població de l'àrea metropolitana en busca de noves oportunitats i de qualitat de vida.

Evolució últims 20 anys. Manresa i Bages

Evolució anys	Total Manresa	Total Bages
2020	78245	180575
2019	77714	178885
2018	76250	176485
2017	75152	175095
2016	74752	174381
2015	74655	174604
2014	75297	184403
2013	76170	185718
2012	76570	186084
2011	76589	185865
2010	76209	185117
2009	76558	184642
2008	75053	181346
2007	73140	176846
2006	71772	173236
2005	70343	169114
2004	68505	165123
2003	67269	161561
2002	65440	157870
2001	63929	155118
2000	63742	153776

Població de persones de 60 anys i més de Manresa i Bages

La Població de 60 anys i més a Manresa a 31 de desembre de 2020 segons l'IDESCAT és de **20.130** persones, de les quals 11.462 són dones i 8.668 són homes. Aquesta població representa el **25,73%** de la població total de Manresa (78.245 hab.).

Població a Manresa de 60 anys i més. Grups quinquennals. 2020

Grups edat quinquennals	Valor absolut	%	Gènere	
			Femení	Masculí
De 60 a 64 anys	4628	23,0	2453	2175
De 65 a 69 anys	3880	19,3	2014	1866
de 70 a 74 anys	3524	17,5	1964	1560
De 75 a 79 anys	2849	14,2	1637	1212
De 80 a 84 anys	2200	10,9	1339	861
De 85 a 89 anys	1918	9,5	1254	664
De 90 a 94 anys	869	4,3	610	259
De 95 a 99 anys	236	1,2	169	67
De 100 anys i més	26	0,1	22	4
Total	20.130	100%	11.462	8668

Manresa té una població envellida, que centra la seva població en les franges d'edat d'entre els 60 i els 79 anys (74%) i compta amb una important població sobre envellida (per sobre de 80 anys) que suposa el 26,1% de la població gran. **Per gènere, les dones grans representen el 56,9%**, la diferència entre gèneres sempre deixa un

nombre superior de dones que no pas homes, degut a la més llarga esperança de vida d'aquestes.

Població a Manresa de 60 anys i més. Grans grups edat. 2020

Grups edat quinquennals	Valor absolut	%	Gènere	
			Femení %	Masculí %
De 60 a 69 anys	8508	42,3	22,2	20,1
De 70 a 79 anys	6373	31,7	17,9	13,8
de 80 a 89 anys	4118	20,5	12,9	7,6
De 90 anys i més	1131	5,6	4,0	1,6
Total	20.130	100%	56,9	43,1

Al Bages, la Població de 60 anys i més a 31 de desembre de 2020 segons l'IDESCAT és de 47.362 persones, de les quals 91.113 són dones i 89.462 són homes. Aquesta població representa el 26,23% de la població total del Bages (180.575 hab.).

Població al Bages de 60 anys i més. Grans grups edat. 2020

Grups edat quinquennals	Valor absolut	%	Gènere	
			Femení %	Masculí %
De 60 a 69 anys	20459	43,2	22,0	21,2
De 70 a 79 anys	15018	31,7	17,3	14,4
de 80 a 89 anys	9328	19,7	12,2	7,5
De 90 anys i més	2557	5,4	3,9	1,5
Total	47.362	100%	55,4	44,6

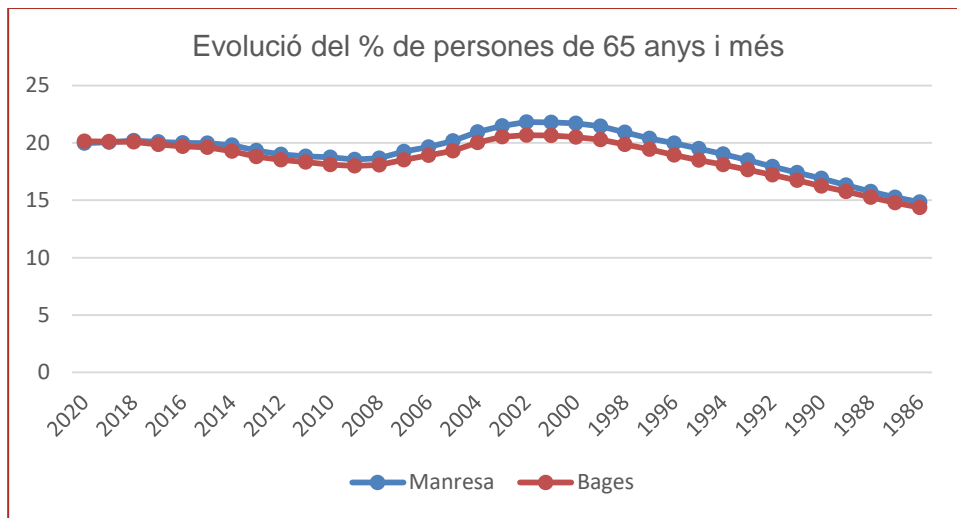
El Bages té una població encara més envellida que la de Manresa. Centra la seva població gran en les franges d'edat d'entre els 60 i els 79 anys (74,9%) i compta amb una important població sobre envellida (per sobre de 80 anys) que suposa el 25,1% de la població gran. **Per gènere, les dones grans representen el 55,4%.**

En els darrers 20 anys l'evolució de la població de 65 anys i més ha estat oscil·lant. Habitualment s'analitza l'indicador que mesura el percentatge de persones de més de 65 anys per tal de veure l'envelliment de la població. **Al 1990 el % tant a Manresa com al Bages es situava cap al 14%**, la població va anar envellint sostingudament fins l'any 2002 on es va arribar a un **21,8% de persones de 65 anys i més a Manresa i un 20,67% al Bages**. A partir del 2003 l'arribada de persones d'origen immigrant amb famílies i infants van fer reduir aquest percentatge accelerat d'envelliment fins arribar al seu màxim al 2010 (18,74% Manresa i 18,12% Bages). Els efectes de la crisi econòmica i la jubilació de les generacions del Baby-Boom van fer que tant Manresa com el Bages vagin veient envellint la seva població.

Evolució % persones de 65 anys i més. Últims 20 anys.

Anys quinquennals	% 65 anys i més	
	Manresa	Bages
2020	19,99	20,14
2015	19,99	19,61
2010	18,74	18,12
2005	20,17	19,3
2000	21,72	20,52
1995	19,51	18,49
1990	16,91	16,24
1986	14,84	14,37

Font: Idescat. Indicadors demogràfics.

Indicadors d'envelliment

Percentatge de persones de 65 anys i més

El percentatge de persones de 65 anys i més de **Manresa és del 19,99%. És un percentatge alt, tenint en compte la mitja de Catalunya que és del 18,96%**. El Bages encara té un percentatge més elevat de persones 65 anys i més, un 20,14% que s'explica pels nombrosos pobles petits que han vist marxar a la seva població jove.

% 65 anys i més. 2020

Manresa	Bages	Catalunya
19,99	20,14	18,96

Font: Idescat. Indicadors demogràfics.

L'índex d'envelliment

L'índex d'envelliment posa en relació la **població de 65 anys i més amb la població de menys de 15 anys** permetent comparar aquests dos grups de població. A **Manresa**, l'índex d'envelliment és de 121,9 que ens indica que per cada 100 joves de menys de 15 anys hi ha 121 persones de 65 anys i més. **En comparació a la mitja de Catalunya aquest índex és lleugerament inferior**, ja que a Catalunya per cada 100 joves de menys de 15 anys hi ha 124 persones de 65 anys i més. El Bages mostra un índex alt (128,1) en comparació a Manresa i al Bages.

Índex d'envelliment. 2020

Manresa	Bages	Catalunya
121,9	128,1	124,2

Font: Idescat. Indicadors demogràfics.

L'índex de sobreenvelliment

L'índex de sobreenvelliment **posa en relació a les persones de 85 anys i més respecte a les persones de 65 anys i més**. En aquest cas, l'índex de sobreenvelliment de Manresa és de 19,9 que indica que per cada 100 persones de 65 anys i més hi ha 19 persones de 85 anys i més. En aquest cas, l'índex de sobreenvelliment és similar al del Bages (19,3) i **superior al de Catalunya (17,1)**.

Índex de sobreenvelliment. 2020

Manresa	Bages	Catalunya
19,9	19,3	17,1

Font: Idescat. Indicadors demogràfics.

L'índex de dependència de la gent gran

L'índex de dependència de la gent gran **posa en relació a població de 65 anys i més amb la població de 15 a 64 anys**, és a dir, compara quantes persones en edat activa sustenten a persones grans en edat no activa. L'índex de dependència de gent gran a Manresa és de 31,4, que indica que per cada 100 persones en edat activa (15 a 64 anys) hi ha 31 persones grans en edat no activa. Aquest **índex** també es mostra similar al del Bages (31,4) i **per sobre de la mitja de Catalunya (28,8)**.

Índex de dependència de les persones grans. 2020

Manresa	Bages	Catalunya
31,4	31,4	28,8

Font: Idescat. Indicadors demogràfics.

L'índex de dependència global

L'índex de dependència global **posa en relació a la població activa i la no activa** i mesura la càrrega que representa la població en edat potencialment inactiva. La població activa (14 a 65 anys) sustenta econòmicament a la no activa (de menys de 15 anys i de 65 anys i més). Aquest índex a Manresa és de 57,2 que indica que per cada 100 persones de població activa, n'hi ha 57 de població no activa. Aquest **índex és superior al del Bages (55,9) i a Catalunya (52,0)**.

Índex de dependència de les persones grans. 2020		
Manresa	Bages	Catalunya
57,2	55,9	52,0

Font: Idescat. Indicadors demogràfics.

Indicadors d'habitatge

Habitatges destinats a polítiques socials

La Llei defineix habitatge principal com aquell que consta com a domicili en el padró. Segons l'últim cens del 2011 a Manresa hi havia 39.605 habitatges censats, dels quals, 29.072 unitats eren habitatges principals. **En base a aquestes dades, 4.361 habitatges haurien de ser destinats a polítiques socials a Manresa.**

En el quadre següent es presenta la situació general dels habitatges destinats a polítiques socials a Manresa, on es veu l'**augment progressiu en el nombre d'habitatges de lloguer social (328 al 2019), i també dels habitatges de lloguer assequible (440 al 2019)**.

Habitatges destinats a polítiques socials. Manresa 2019

Tipologia d'habitatges a Manresa	2017		2018		2019*		2020	
	Num	%	Num.	%	Num.	%	Num.	%
Habitatges de lloguer social ajuntament de Manresa	49	6,8%	49	6,8%	49	6,4%	49	6,1%
Habitatges de lloguer social gestionats per FORUM	24	3,4%	24	3,3%	24	3,1%	24	3 %
Habitatges de lloguer socials provinents de masoveria urbana	12	1,7%	15	2,1%	17	2,2%	17	2,1%
Habitatges de lloguer social gestionats per l'agència d'habitatge	145	20,2%	201	28,0%	238	31,0%	251	31%
Altres	---	---	--	---	---	---	26	3,2%
TOTAL HABITATGES LLOGUER SOCIAL	230	32,1%	289	40,3%	328	42,7%	367	45,3%
Habitatges de lloguer assequible gestionats per FORUM	278	38,8%	252	35,1%	248	32,3%	245	30,3%
Habitatges de lloguer assequible gestionats per l'agència d'habitatge	209	29,2%	177	24,7%	192	25,0%	198	24,4%
TOTAL HABITATGES LLOGUER ASSEQUIBLE	487	67,9%	429	59,8%	440	57,3%	443	54,7%
TOTAL HABITATGES DESTINATS A POLÍTIQUES SOCIALS	717	100%	718	100%	768	100%	810	100%

* Segons Cens 2011

FONT: Oficina Municipal d'Habitatge (Observatori municipal d'habitatge)

Compliment de l'objectiu de la Llei 18/2007 del dret de l'habitatge

Objectius complerts	2017		2018		2019*		2020	
	Num	%	Num.	%	Num.	%	Num.	%
Habitatges destinats a polítiques socials	717	100%	718	100%	768	100%	810	100%
Percentatge respecte habitatges principals*	29.072	2,5%	29.072	2,5%	29.072	2,6%	29.072	2,8%

* Segons Cens 2011

Font: Memòria bianual. PLH. Manresa.2019

Demandes de la Mesa d'Emergència

L'Agència Catalana de l'Habitatge gestiona la Mesa de valoració de situacions d'emergència econòmiques i socials (Mesa d'emergències). Els professionals dels serveis socials poden presentar-hi sol·licituds d'habitatge amb l'objectiu d'evitar

l'exclusió social d'aquelles persones que estiguin en situacions definides d'emergència econòmica i social, d'acord amb el Reglament de la Mesa. La Mesa valora cada cas i, si escau, fa la cerca de l'allotjament adient i proposa l'adjudicació. **Les demandes presentades han oscil·lat els darrers anys**

Demandes de la Mesa d'Emergència

	2017	2018	2019	2020
Nombre demandes presentades mesa emergència	-	79	59	66

Font: Oficina Municipal d'Habitatge (Observatori municipal d'habitatge)

Expedients de Serveis Socials amb problemes d'habitatge

L'any 2019 va entrar en funcionament el **Registre Únic de Demanda d'Habitatge**, que obliga a actualitzar la situació de tots els expedients de serveis socials en relació a l'habitatge d'acord amb els criteris de funcionament del registre. Aquest fet explica el fort descens que es registra l'any 2019 ja que aquesta actualització permet tenir un diagnòstic més precís de la necessitat real de demanda d'habitatge dels usuaris de serveis socials.

El progressiu decreixement d'ajudes econòmiques s'explica per l'entrada en vigor de la llei 24/2015, de 29 de juliol, de mesures urgents per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica, que impedeix la interrupció dels subministraments bàsics a les persones en situació de vulnerabilitat econòmica per part de l'empresa subministradora.

Expedients de serveis socials actius amb problemes d'habitatge

	2017	2018	2019*	2020
Nombre d'expedients actius amb demanda d'habitatge	1.113	1.050	506	Dades en el registre únic
Nombre d'ajudes econòmiques	706	553	342	
Unitats familiars amb necessitats de lloguer social	No es disposa	472	282	

* Inici del Registre Únic de Demandes d'Habitatge, dades actualitzades

Font: Oficina Municipal d'Habitatge (Observatori municipal d'habitatge)

Registre únic de demandes d'habitatge 2020	Núm. Exp.	%
Noves sol·licituds	282	146,88%
Registres actius d'anys anteriors	491	255,73%
Registres caducats durant l'any	581	
Total de registres actius a 31/12/2020	192	402,60%

FONT: Oficina Municipal d'Habitatge (Observatori municipal d'habitatge)

Indicadors residencials

Places de residència i centres de dia al Bages

A data de maig de 2021 i segons el programa RESES de la Generalitat de Catalunya, a la comarca del Bages hi ha 1628 places residencials i 512 de centres de dia, distribuïdes per bona part del municipi del Bages però amb una gran concentració a la seva capital, Manresa. **Properament es preveu 310 places privades noves més.**

Places a Residències i Centres de Dia al Bages. 2021

Municipis del Bages amb serveis residencials	Places residència	Places Centre de Dia
Aguilar de Segarra	0	0
Artés	152	35
Avinyó	82	15
Balsareny	72	10
Callús	42	8
Cardona	67	10
Castellbell i el Vilar	45	13
Castellfollit del Boix	0	0
Castellgalí	105	10
Castellnou de Bages	0	0
Fonollosa	0	0
Gaià	0	0
Manresa	404	181
Marganell	0	0
Monistrol de Montserrat	0	0
Mura	0	0
Navarcles	157	15
Navàs	65	12
Pont de Vilomara i Rocafort, El	0	30
Rajadell	0	0
Sallent	45	20
Sant Feliu Sasserra	0	0
Sant Fruitós de Bages	71	20
Sant Joan de Vilatorrada	52	30
Sant Mateu de Bages	0	0
Sant Salvador de Guardiola	0	30
Sant Vicenç de Castellet	60	16
Santpedor	180	35
Súria	94	25
Talamanca	0	0
TOTAL	1.628	515

Font: RESES. Generalitat de Catalunya. 2021

Serveis assistencials a Manresa

A Manresa s'hi concentren diversos serveis assistencials, en aquests destaca **l'increment de persones ateses en els últims anys tant en el servei de Teleassistència, com el de Servei A Domicili (SAD)**. I en els serveis assistencials residencials també podem veure **l'evolució ascendent en el nombre de places, tant en els habitatges tutelats, les residències, centres de dia i socio-sanitaris**.

Places de serveis assistencials a Manresa. 2018

Històric places	1994	2005	2010	2015	2018
Servei a domicili	50	248	493	457	576
Teleassistència	80	186	1486	1642	2108
Menjar a domicili	9	63	78	54	92
Transport adaptat	14	29	44	44	49
Habitatges tutelats	0	0	26	26	38
Centres de dia	48	11	125	115	163
Residències	348	556	575	436	469
Socio-sanitaris	160	106	311	299	263

Font: diagnosi necessitats assistencials Manresa. 2018

Manresa i el Bages compta amb nombrosos serveis assistencials i residencials, sovint la població és qüestionada si aquests serveis i places ofertes són suficients per atendre les necessitats de la població. Per aquest motiu s'**analitza l'indicador de ràtio de cobertura**. Tot i que existeixen altres indicadors, cap d'ells està recollit per cap normativa que obligui als gestors d'aquests serveis a complir amb aquestes ràtios.

- **Ràtio de cobertura a la població:** directores i gerents de Serveis Socials d'àmbit nacional han fet referència en els darrers anys a una ràtio que marquen certs organismes internacionals:

R= 5 places residencials per cada 100 persones de 65 anys i més

Ràtio de cobertura

La ràtio de cobertura consensuat a nivell europeu planteja 5 places de residència per cada 100 persones de 65 anys i més. En el cas de Manresa, **la ràtio és de 3 places de residència per cada 100 persones**, i de 4,9 places residencials i assistencials per cada 100 persones de 65 anys i més. Al Bages la ràtio és de 4,8.

Ràtio places residència per població

Manresa	Manresa*	Bages
3,03	4,97	4,80

Font: Idescat.2019. Elaboració pròpia.

*Residència, Pisos Tutelats i Socio-sanitaris

6.2. Resultats de l'Enquesta sobre les noves formes d'habitatge per a persones grans a Manresa.

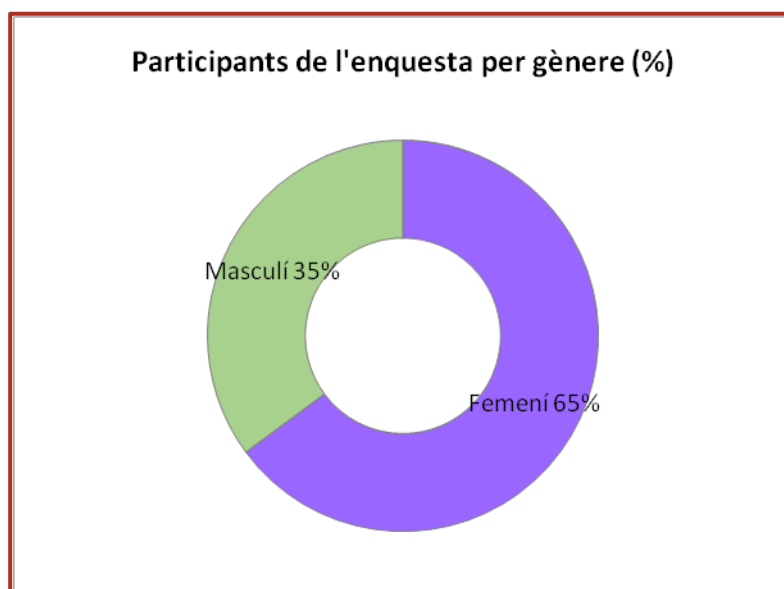
El document recull els resultats de l'anàlisi de les 24 preguntes de l'enquesta. En un primer apartat, s'analitza el perfil de la mostra per, després, seguir amb l'anàlisi de cada una de les preguntes creuades amb la variable gènere i, posteriorment, es farà l'anàlisi creuat de les variables per grups d'edat.

Perfil de la mostra

A l'enquesta han participat 410 persones, tot i que només 390 complien amb el requisit de tenir 60 o més anys.

Dels 390 participants vàlids, destaca la clara predominança de les dones. De les persones que han respost, 253 **(64.9%) han estat dones**, mentre que, només ho han fet 137 **(35.1%) homes**.

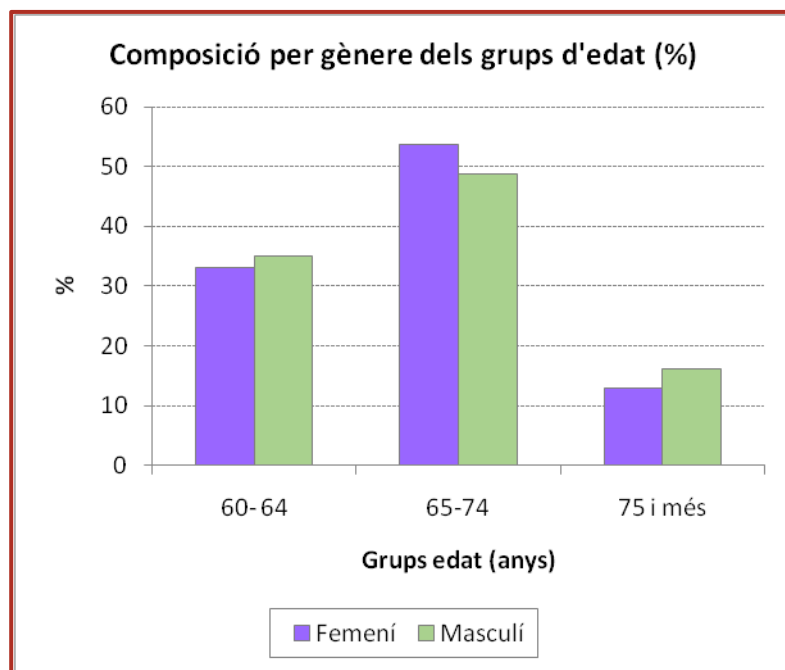
Gènere	Valor Absolut	%
Femení	253	64,9
Masculí	137	35,1
Total	390	100

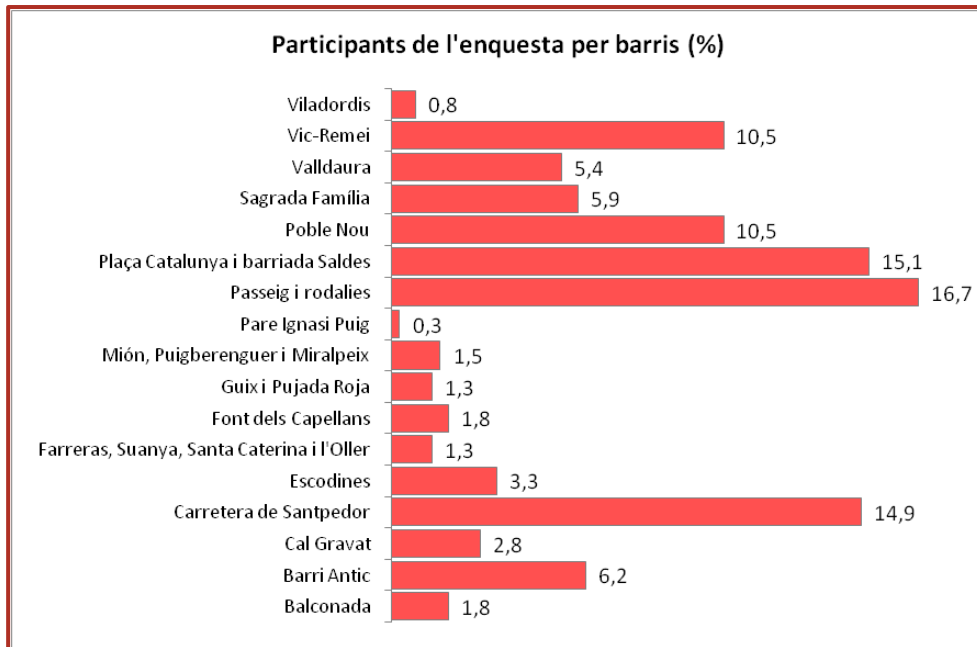
En relació a l'edat de les persones que han participat a l'enquesta, s'ha decidit fer tres grups d'edat, el primer amb les persones que encara poden estar actives laboralment parlant: 60-64 anys, un segon amb el grup de gent gran de 65 a 74 anys, i un tercer i últim grup de majors de 75 anys. Fer més grups d'edat hauria propiciat el fet de tenir grups amb molt pocs participants, sobretot pel que fa al grup de més edat.

Grups edat	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
60-64	132	33,8	33,2	35,0
65-74	203	52,1	53,8	48,9
75 i més	55	14,1	13,0	16,1
Total	390	100	100%	100%

Pel que fa a l'edat dels participants, destacar que **el 52.1% se situen en el grup d'edat de 65 a 74 anys**, sent el grup de més de 75 anys els que menys han participat, només el 14.1% de la mostra. Pel que fa al gènere, en els diferents grups d'edat, només al grup d'edat dels més veterans, de 75 i més anys, els homes (16.1%) superen a les dones (13.0%), sent les dones les que predominen en els dos grups d'edats més joves de 60 a 64 anys i de 64 a 74 anys.

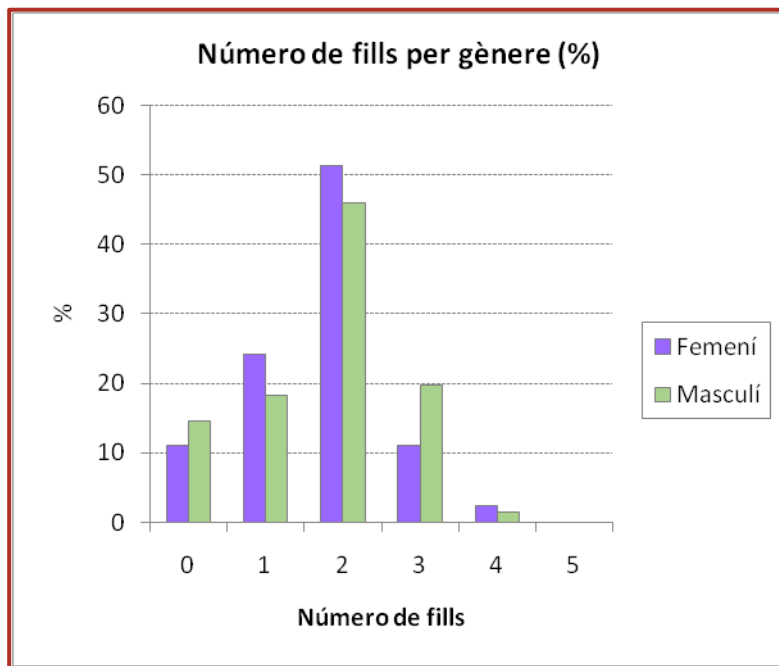
Pel que fa al barri de residència actual dels diferents participants, destaquen, com a **barris més participatius, els barris del Passeig i Rodalies (16.7%), Plaça Catalunya i barriada Saldes (15.1%) i Carretera Santpedor (14.9%)** amb 65, 59 i 58 participants respectivament. En canvi, els barris amb menys participació han estat el Pare Ignasi Puig (0.3%) i el Viladordis (0.8%) amb 1 i 3 participants respectivament.

Barri de residència actual	Valor Absolut	%
Balconada	7	1,8
Barri Antic	24	6,2
Cal Gravat	11	2,8
Carretera de Santpedor	58	14,9
Escodines	13	3,3
Farreras, Suanya, Santa Caterina i l'Oller	5	1,3
Font dels Capellans	7	1,8
Guix i Pujada Roja	5	1,3
Miòn, Puigberenguer i Miralpeix	6	1,5
Pare Ignasi Puig	1	0,3
Passeig i rodalies	65	16,7
Plaça Catalunya i barriada Saldes	59	15,1
Poble Nou	41	10,5
Sagrada Família	23	5,9
Valldaura	21	5,4
Vic-Remei	41	10,5
Viladordis	3	0,8
Total	390	100

Número de fills

En el conjunt dels participants, i pel que fa al número de fills, les dades demostren que la variable amb més freqüència és el tenir 2 fills, sent **el 49.5% dels enquestats els que tenen 2 fills**. Per altra banda, el 12.3% han respost que no en tenen i, només un 2% en tenen 4 o més. Tant homes com dones, segueixen el patró general de la mostra, i presenten el percentatge més elevat en tenir 2 fills, elles amb un 51.4% i ells amb un 46%.

Per gènere

Número de fills	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
0	48	12,3	11,1	14,6
1	86	22,1	24,1	18,2
2	193	49,5	51,4	46,0
3	55	14,1	11,1	19,7
4	6	1,5	2,4	1,5
5	2	0,5	0,0	0,0
Total	390	100	100%	100%

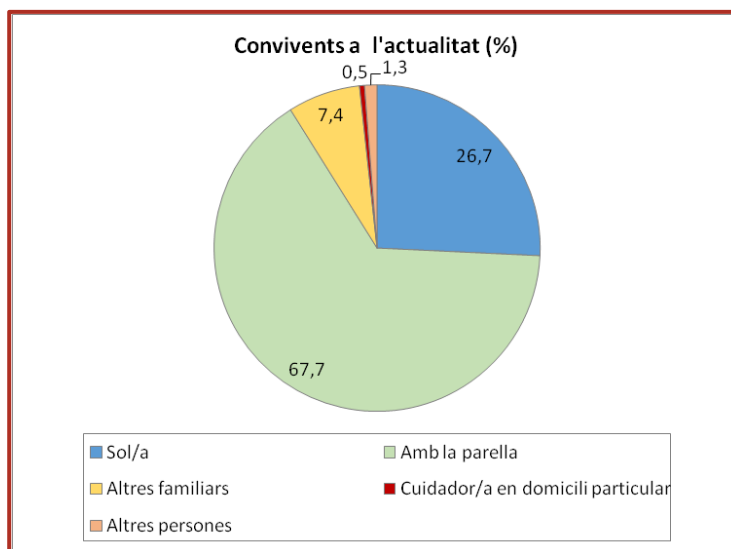
Per grups d'edat

En relació al número de fills i els grups d'edat, destaca que només el grup d'edat de 75 i més anys presenta percentatges en el fet de tenir 4 i 5 fills (7.3% i 1.5% respectivament) i és també, el grup dels més grans els que presenten el percentatge més elevat en el fet de no tenir fills, amb un 23.6%, davant del 12.1% dels de 60-64 anys i el 9.4% dels de 65 a 74 anys. Tot i això, la moda en els tres grups d'edat és tenir 2 fills, sent el grup de 60-64 anys el que té un percentatge més elevat 46.2%, seguit del 54.2% dels de 65 a 74 anys i del 40.0% dels més veterans.

Quants fills o filles té?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
0	12,1	9,4	23,6
1	29,5	20,2	10,9
2	46,2	54,2	40,0
3	10,6	15,8	16,4
4	0,8	0,5	7,3
5	0,8	0,0	1,8
Total	100	100	100

Amb qui viu actualment

Actualment, la majoria dels participants (**67.7%**) **viuen en parella**, seguits dels que **viuen sols/soles (26.7%)** sent, la resta d'opcions de convivència (altres familiars, cuidador/a a domicili, altres persones) molt poc representatives.

Per gènere

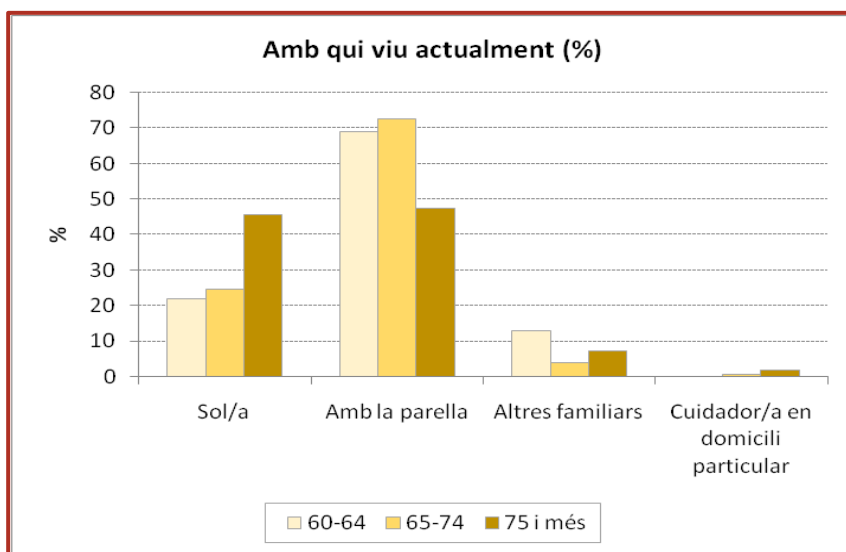
L'anàlisi d'aquesta variable per gènere mostra una diferència molt rellevant entre homes i dones, mentre que **el 50.3% d'ells viuen en parella** només ho fa un 6.9% d'elles, que presenten el percentatge més elevat en **el fet de viure soles 32%** davant del 16% d'homes que viuen sols.

Amb qui viu actualment	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sol/a	104	26,7	32,0	16,8
Amb la parella	264	67,7	6,9	50,3
Altres familiars	29	7,4	7,9	6,6
Cuidador/a en domicili particular	2	0,5	0,4	0,7
Altres persones	5	1,3	2,0	0,0

Per grups d'edat

Els dos grups d'edat més joves, són els que presenten els percentatges més elevats de **"viure en parella" amb el 68.9% (60-64 anys)** i el 72.4% (65-74 anys) mentre que, en parella només ho fa el 47.3% del grup de 75 i més anys. És aquest grup el que presenta un percentatge més elevat en el viure "sol/a" amb un 45.5% i el percentatge més elevat en viure amb altres familiars: 7.3%.

Amb qui viu?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Sol/a	22,0	24,6	45,5
Amb la parella	68,9	72,4	47,3
Altres familiars	12,9	3,9	7,3
Cuidador/a en domicili particular	0,0	0,5	1,8

Lloc de residència principal

“**A casa meva**” és, amb diferència, l’opció que més han declarat els enquestats quan se’ls hi pregunta pel lloc de residència principal, ja que **el 93.6% han respost aquesta opció**. La segona opció amb un percentatge més elevat és “A cada la meva parella” amb un 5.1%, les opcions de “a cada dels meus fills/es” o “a cada d’altres familiars” només presenten un 0.3% cada una.

Lloc de residència principal	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
A casa meva	365	93,6	95,5	89,1
A casa de la meva parella	20	5,1	3,8	9,5
A casa dels meus fills/es	1	0,3	0,0	0,0
A casa d'altres familiars	1	0,3	0,0	0,0
Altres	3	0,8	0,8	1,5
Total	390	100	100%	100%

Per gènere

Els percentatges elevats es mantenen també analitzant la variable per gènere, sent tant **en dones com en homes l’opció de “a cada meva” la que presenta un percentatge més elevat, 95.5% per elles i 89.1% per ells**. L’opció de “a casa la meva parella” presenta un percentatge més elevat en homes 9.5% que en dones 3.8%.

Per grups d’edat

Pel que fa al lloc de residència, els tres grups d’edat tenen el percentatge més elevat en “a casa meva”, **tots tres percentatges superen el 90%** dels participants de cada grup d’edat: 95.5% (60-64anys), 91.6% (65-74 anys) i 96.4% (75 i més anys).

Lloc de residència principal?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
A casa meva	95,5	91,6	96,4
A casa de la meva parella	3,8	6,4	3,6
A casa dels meus fills/es	0,0	0,5	0,0
A casa d'altres familiars	0,0	0,5	0,0
Altres	0,8	1,0	0,0

Característiques de l'habitatge habitual

Règim de tinença de l'habitatge on viu actualment

Per gènere

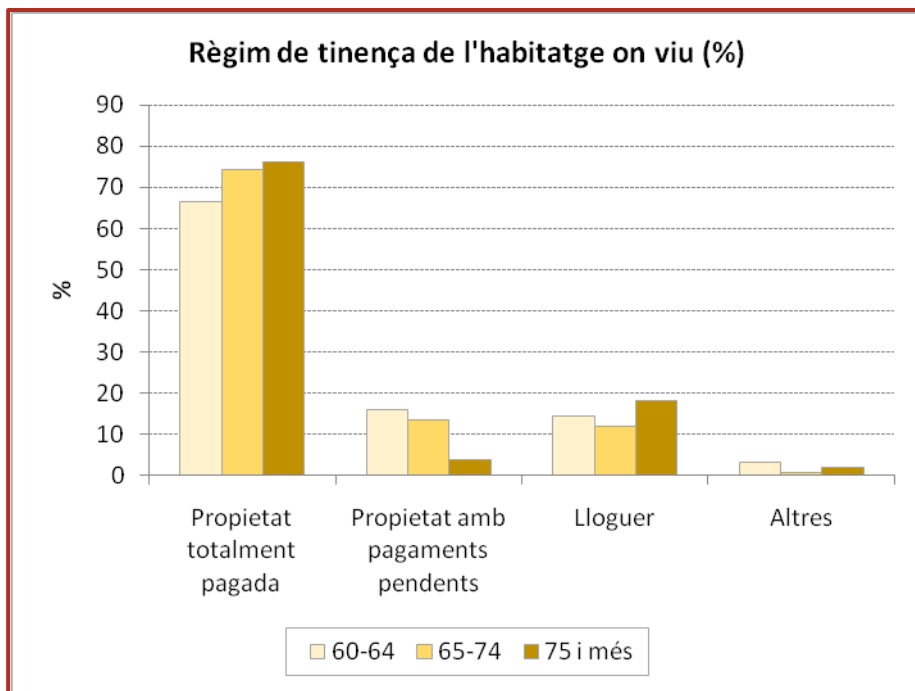
Pel que fa al règim de tinença, el **84.9% declara viure en un habitatge de propietat on el 72.1% ja la té pagada i el 12.8% encara té pagaments pendents**. Només el 13.6% dels participants viuen en lloguer. Per gènere, les proporcions es mantenen, tant dones com homes presenten els percentatges més elevats en habitatges de propietat (85.4% elles i 84% ells).

Règim de tinença de l'habitatge on viu	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Propietat totalment pagada	281	72,1	74,3	67,9
Propietat amb pagaments pendents	50	12,8	11,1	16,1
Lloguer	53	13,6	13	14,6
Altres	6	1,5	1,6	1,5
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

El règim de tinença de l'habitatge amb un percentatge més elevat en cada un dels grups d'edat és el de la propietat amb percentatges superiors al 80% en els tres casos, 82.6% (60-65 anys), 87.7% (65-74 anys) i 80% (75 i més anys). Sent, però el grup dels més joves, **el de 60-65 anys els que presenten un percentatge més elevat (15.9%) en el fet de tenir una propietat però amb pagaments pendents**. Per altra banda, el grup d'edat amb un percentatge més elevat de **lloguer (18.2%) és el dels més grans, els de 75 i més anys**.

Règim de tinença de l'habitatge on viu actualment	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Propietat totalment pagada	66,7	74,4	76,4
Propietat amb pagaments pendents	15,9	13,3	3,6
Lloguer	14,4	11,8	18,2
Altres	3,0	0,5	1,8

Número de persones que resideixen amb vostè inclòs

Del total de participants, **el 55.9% declaren que viuen amb una altra persona i el 31.5% viuen sols/es**. Les opcions de viure amb 2 persones més o més presenten valors inferiors al 9%.

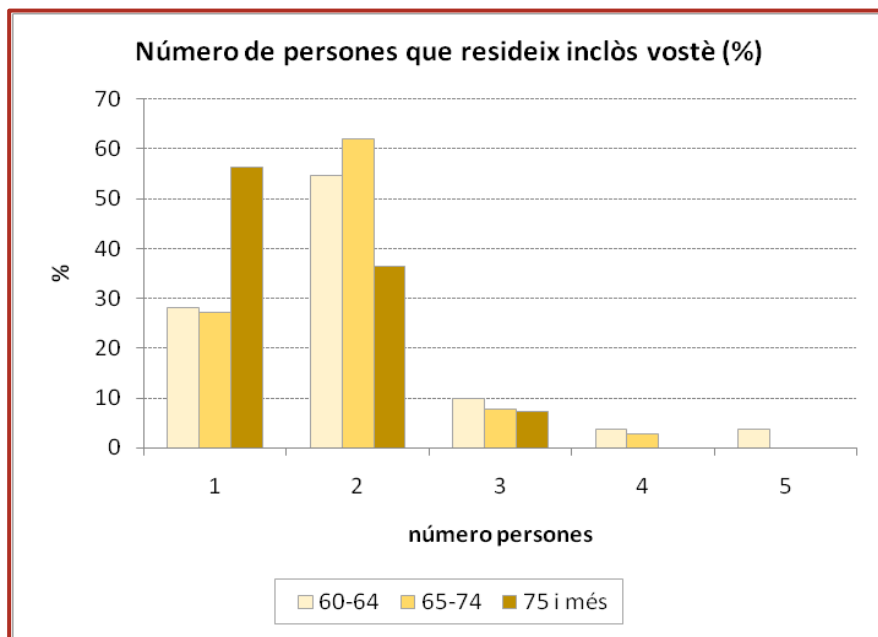
Per gènere hi ha força diferències, tot i que tant elles com ells presenten els percentatges més elevats en declarar que viuen amb una altra persona (55.3% elles i 53.9% ells), en la resta d'opcions hi ha diferències a destacar: Elles presenten un percentatge més elevat en viure soles 37.25% mentre que els que viuen sols són el 20.4%. I són els homes els que tenen percentatges més elevats en les categories de viure amb 2 persones més, ells presenten un percentatge de 14.6% davant del 5.1% de les dones. I, l'opció de viure amb 3 persones més, l'han respost el 6.6% d'homes i el 0.8% de dones,

Número de persones que resideixen amb vostè inclòs	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
1	123	31,5	37,5	20,4
2	218	55,9	55,3	56,9
3	33	8,5	5,1	14,6
4	11	2,8	0,8	6,6
5	5	1,3	1,2	1,5
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

Pel que fa al **número de persones amb les que resideix**, el grup de 75 i més anys és el que té un percentatge més elevat (56.4%) en viure sol/a, mentre que els altres dos grups, tenen els percentatges més elevats en el fet de viure amb una altra persona, 54.5% (60-64 anys) i 62.1% (65-74 anys)

Número de persones que resideixen amb vostè inclòs	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
1	28,0	27,1	56,4
2	54,5	62,1	36,4
3	9,8	7,9	7,3
4	3,8	3,0	0,0
5	3,8	0,0	0,0

Despeses associades a l'habitatge mensuals (inclou hipoteca, lloguer, llum, gas, aigua, ...)

Pel que fa a les despeses associades a l'habitatge, **al 41% dels enquestats, aquestes els hi suposen entre 301€ i 500€ mensuals**, a un 18.7% dels participants els hi representen menys de 300€ al mes, i al 29.7% entre 501 i 1000€. És a un 10.5% que aquestes despeses els hi suposen més de 1001€ al més.

Per gènere

Tant a homes com dones, el percentatge de despesa amb el percentatge més elevat és el de 301€ a 500€ al més amb 38.7% per elles i el 45.3% per ells. Elles presenten un percentatge més elevat en la categoria de menys de 300€ mensuals (21.7% elles i 13.1% ells). I ells presenten un percentatge 3.6 punts més elevat en la categoria de 501€ a 1000€ (ells 32.1% i elles 28.5%).

Despeses mensuals associades a l'habitatge	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Menys de 300€/mes	73	18,7	21,7	13,1
De 301€/mes a 500€/mes	160	41,0	38,7	45,3
De 501€/mes a 1000€/mes	116	29,7	28,5	32,1
De 1001€/mes a 1500€/mes	36	9,2	9,9	8
De 1501 €/mes a 2000€/mes	5	1,3	1,2	1,5
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

La moda en les despeses associades a l'habitatge està en la categoria d'entre 301€ i 500€ mensuals en els tres grups d'edat, 42.4%, 40.4% i 40% dels més joves als més grans. **Són el grup de 65 a 74 anys els que tenen percentatges més elevats en despeses superiors a 1001€ mensuals.**

Despeses associades a l'habitatge mensuals	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Menys de 300€/mes	15,9	18,2	27,3
De 301€/mes a 500€/mes	42,4	40,4	40,0
De 501€/mes a 1000€/mes	34,1	27,6	27,3
De 1001€/mes a 1500€/mes	6,1	12,3	5,5
De 1501 €/mes a 2000€/mes	1,5	1,5	0,0

Com valora l'estat de conservació del lloc on viu en una escala del 0 al 10? (0 és molt mal estat i 10 perfecte estat)

La valoració mitjana que han fet els participants a l'enquesta de la conservació del lloc on viuen és força positiva, de 7.92 sobre 10, sent el 68.7% dels participants a l'enquesta que valoren el seu habitatge amb una nota de 8 o superior i, només el 3.8% els que fan una valoració per sota de 5.

Per gènere

Les valoracions de l'habitatge per gènere segueixen el mateix patró que el general, tot i que els homes (73%) presenten uns percentatges de valoració de l'habitatge de 8 o més una mica superiors als de les dones (66.4%).

Valoració estat de conservació del lloc on viu	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
0	1	0,3	0,0	0,7
1	2	0,5	0,4	0,7
2	2	0,5	0,4	0,7
3	2	0,5	0,8	0,0
4	8	2,1	2,4	1,5
5	21	5,4	6,3	3,6
6	28	7,2	8,3	5,1
7	58	14,9	15	14,6
8	106	27,2	25,3	30,7
9	103	26,4	23,7	31,4
10	59	15,1	17,4	10,9
Total	390	100	100%	100%
Valoració Mitjana	7,92			

Per grups d'edat

Pel que fa a la valoració de l'estat de conservació del lloc on viu, **els tres grups d'edat valoren amb notes superiors al 7.5 el lloc on viuen**, sent els participants de 65 a 74 anys els que posen, de mitjana, la nota més elevada: 8.1. Però és també aquest grup (65-74 anys) els que presenten el percentatge més elevat de notes per sota de 5, amb el 4.4% dels participants d'aquest grup valorant l'estat de conservació per sota de 5, mentre que aquest percentatge baixa a 3.8% en el grup de 60-64 anys i fins al 1.8% en el de 75 i més anys.

Valoració estat de conservació del lloc on viu	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
0	0,8	0,0	0,0
1	0,8	0,5	0,0
2	0,0	1,0	0,0
3	0,0	1,0	0,0
4	2,3	2,0	1,8
5	6,1	3,9	9,1
6	8,3	4,9	12,7

7	16,7	14,8	10,9
8	32,6	24,1	25,5
9	23,5	29,1	23,6
10	9,1	18,7	16,4
Nota Mitjana	7,7	8,1	7,9

Hi ha ascensor al lloc on viu

El **73.6%** dels enquestats disposen d'ascensor en el lloc on viuen davant del 26.4% que no en tenen. Per gènere, elles presenten un percentatge de 10.1% en el tenir ascensor (77.1%) mentre els homes que diuen que en tenen són el 67.2%.

Té ascensor	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sí	287	73,6	77,1	67,2
No	103	26,4	22,9	32,8
Total	390	100	100%	100%

L'habitatge on viu està adaptat interiorment a la mobilitat reduïda? (lavabos, portes amples, rampes..)

Pel que fa a tenir o no l'habitatge adaptat a la mobilitat reduïda, queda clar que els habitatges dels enquestats no estan adaptats, ja que només **el 33.3% ha respost que sí que té l'habitatge adaptat davant del 66.7% que no el té.**

Per gènere, tot i que la variable amb més freqüència és no tenir l'habitatge adaptat, hi ha una petita diferència i **elles presenten un percentatge 8.7 punts superior en el tenir adaptat l'habitatge (elles 36.4% i ells 27.7%).**

Habitatge adaptat a mobilitat reduïda	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sí	130	33,3	36,4	27,7
No	260	66,7	63,6	72,3
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

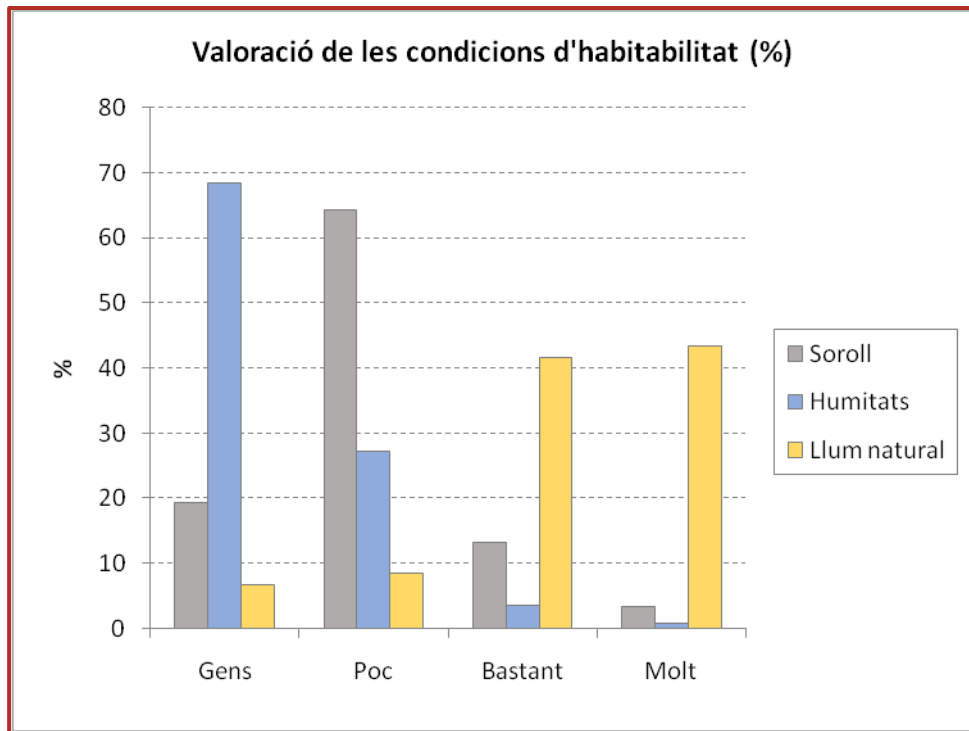
És en el grup d'edat més elevat (75 anys i més) en el que trobem el percentatge més elevat d'habitatges adaptats interiorment a la mobilitat reduïda, un 45.5% dels participants d'aquest grup té l'habitatge adaptat, davant del 34.5% del grup de 65-74 anys i del 26.5% dels de 60-64 anys. Això sí, el percentatge d'habitatges que No estan adaptats encara supera el 50% en tots els grups.

L'habitatge on viu està adaptat interiorment a la mobilitat reduïda?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Sí	26,5	34,5	45,5
No	73,5	65,5	54,5
Total	100	100	100

Valori les condicions d'habitabilitat del lloc on viu actualment: Sorolls, Humitats, Llum natural

En relació a com valoren els enquestats els sorolls, les humitats i la llum natural de les seves llars, la valoració dels tres aspectes és força positiva, ja que en general el 64.2% tenen poc soroll, el 68.4% gens humitat i el 84.8% entre bastant i molta llum natural.

Valoració de les condicions d'habitabilitat	Soroll		Humitats		Llum natural	
	Valor Absolut	%	Valor Absolut	%	Valor Absolut	%
Gens	75	19,3	266	68,4	26	6,7
Poc	249	64,2	106	27,2	33	8,5
Bastant	51	13,1	14	3,6	161	41,5
Molt	13	3,4	3	0,8	168	43,3
Total	388	100	389	100	388	100

Per gènere

Si s'analiza la valoració d'aquests tres aspectes de la llar per gènere veiem que **els percentatges no varien gaire**, sent poc el soroll tant per elles 62% com per ells 67.6%, gens les humitats (71% elles i 64.2% ells) i en la llum natural es veiem una petita variació ja que elles valoren com a "molt" (50%) la llum natural i ells tenen el percentatge més elevat a Bastant, amb un 52.6%.

Valoració de les condicions d'habitabilitat	Soroll		Humitats		Llum natural	
	Gènere		Gènere		Gènere	
	Femení (%)	Masculí (%)	Femení (%)	Masculí (%)	Femení (%)	Masculí (%)
Gens	20	18,4	71	64,2	7	6,7
Poc	62	67,6	26	29,2	8	10,4
Bastant	14	11,0	2	5,8	36	52,6
Molt	4	2,9	1	0,7	50	30,4
Total	100	100	100	100	100	100

Per grups d'edat

En relació a com valoren els diferents grups d'edat els sorolls, les humitats i la llum natural de les seves llars, la valoració dels tres aspectes és força positiva, i els percentatges no varien gaire entre grups d'edat, sent els percentatges de gens i poc soroll per sobre del 77% en els tres grups d'edat, per sobre del 94% en gens i poc pel que fa a les humitats i, per sobre de 77% en bastant o molta llum natural.

Valori les condicions d'habitabilitat del lloc on viu actualment	Soroll			Humitats			Llum natural		
	Grups edat (anys)			Grups edat (anys)			Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més	60-64	65-74	75 i més	60-64	65-74	75 i més
Gens	18,3	17,2	29,6	65,9	69,8	69,1	3,0	7,4	13,0
Poc	59,5	70,9	50,0	31,8	24,3	27,3	9,1	7,9	9,3
Bastant	17,6	9,9	14,8	1,5	5,0	3,6	37,1	43,6	44,4
Molt	4,6	2,0	5,6	0,8	1,0	0,0	50,8	41,1	33,3

El seu habitatge disposa de calefacció?

El 95.1% dels participants tenen calefacció al seu habitatge, i aquest percentatge es manté molt similar tant en homes (95.6%) com en dones (94.9%).

Disposa de calefacció?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sí	371	95,1	94,9	95,6
No	19	4,9	5,1	4,4
Total	390	100	100%	100%

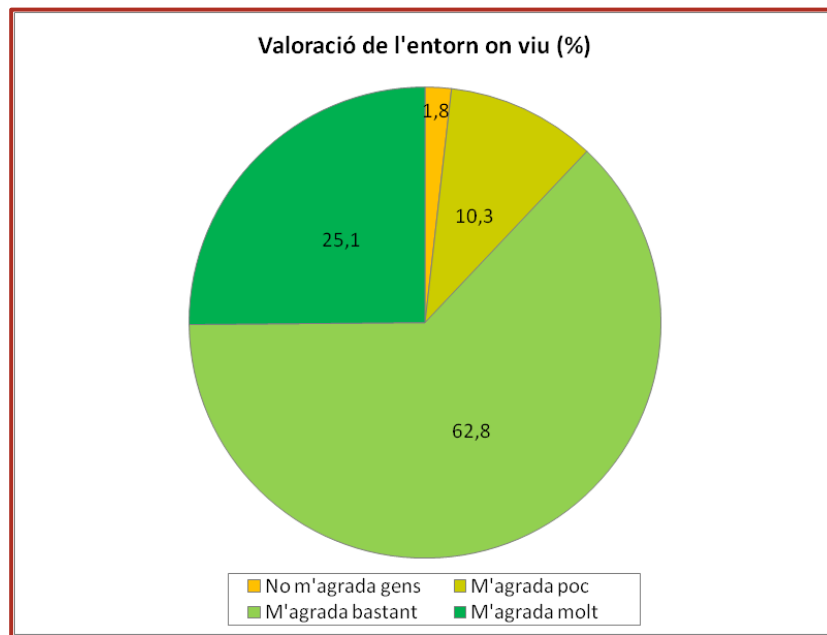
Valori com li agrada l'entorn on viu

De tots els enquestats, el 87.9% estan satisfets amb l'entorn on viuen, el 62.8% ho estan bastant i el 25.1% molt. Per altra banda, només hi ha un 1.8% a qui no li agrada gens l'entorn on viu.

Per gènere

Per gènere, trobem que són **ells els que presenten un percentatge més elevat (4.4%) en la valoració de l'entorn com a "no m'agrada gens"** davant d'un 0.4% d'elles. En general, però tant a homes com a dones els hi agrada bastant o molt l'entorn on viuen amb el 86.2% ells i el 89% elles.

Valoració de l'entorn	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
No m'agrada gens	7	1,8	0,4	4,4
M'agrada poc	40	10,3	10,7	9,5
M'agrada bastant	245	62,8	61,7	65,0
M'agrada molt	98	25,1	27,3	21,2
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

La **valoració** que fan els tres grups d'edat de l'**entorn** on viuen és positiva, ja que el valoren com a m'agrada molt o bastant el 83.3% dels participants de 60-64 anys, el 92.1% els de 65-74 anys i el 83.6% els de 75 i més anys.

Valoració de l'entorn on viu	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
No m'agrada gens	1,5	1,5	3,6
M'agrada poc	15,2	6,4	12,7
M'agrada bastant	61,4	66,0	54,5
M'agrada molt	22,0	26,1	29,1

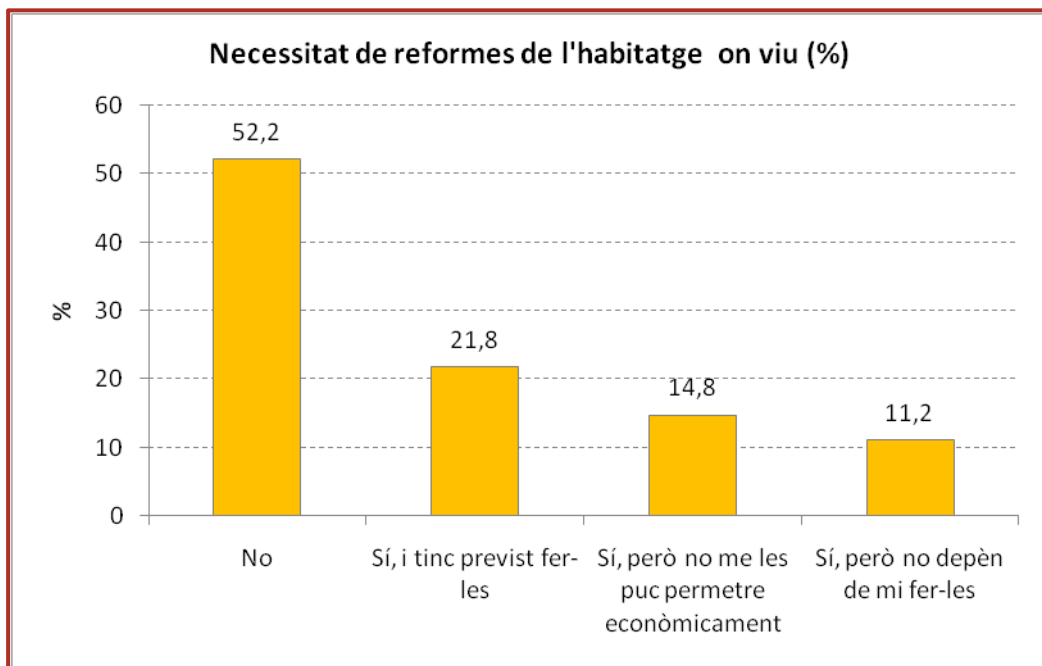
Creu que l'habitatge on viu necessita reformes

A la pregunta de si "creu que l'habitatge on viu necessita reformes" 5 dels enquestats no han respost, dels 385 que sí que ho han fet, una mica més de la meitat **52.2% diu no necessitar reformes**, mentre el 47.8% diu que sí que les necessitaria, dels qui depèn poder-les fer o no, el 14.8% no se les pot permetre i el 21.8% les té previst fer.

Per gènere

La valoració per gènere de necessitat de reformes és molt similar entre homes i dones, un 53.6% de dones diu no necessitar-ne davant del 49.6% d'homes. De les persones que han contestat l'enquesta, els que diuen que sí que les necessitarien però que no depèn, ho trien el 9.1% de dones i el 15% d'homes.

Creu que l'habitatge on viu necessita reformes?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
No	201	52,2	53,6	49,6
Sí, i tinc previst fer-les	84	21,8	22,6	20,3
Sí, però no me les puc permetre econòmicament	57	14,8	14,7	15
Sí, però no depèn de mi fer-les	43	11,2	9,1	15
Total	385	100	100%	100%

Per grups d'edat

Pel que fa a si els enquestats creuen que el seu habitatge necessita reformes, el grup d'edat té un percentatge més elevat en el "no" en necessita és el del 75 i més anys, on el 69.1% creu que no en necessita, i d'aquest mateix grup d'edat, dels que creuen que sí que en necessiten, el 16.4% no se les pot permetre econòmicament. Els percentatges de "No" necessita reformes dels altres dos grups d'edat, són 47.7% per als

de 60-64 anys i del 50.5% per al de 65-74 anys. En els dos grups d'edat més joves, el 25% tenen previst fer les reformes que necessiten, mentre que els percentatges de “no me les puc permetre” d'aquests dos grups d'edat són de 13.8% i del 15% respectivament.

Creu que l'habitatge on viu necessita reformes?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
No	47,7	50,5	69,1
Sí, i tinc previst fer-les	25,4	25,0	1,8
Sí, però no me les puc permetre econòmicament	13,8	15,0	16,4
Sí, però no depèn de mi fer-les	13,1	9,5	12,7
Total	100	100	100

Si ha respost que “sí” a la pregunta anterior, quina reforma faria?

De tots els participants a l'enquesta que a la pregunta de “creu que l'habitatge on viu necessita reformes” han dit que sí, 184 persones, només 146 han respost a la pregunta de quina/es reforma/es faria. En aquest cas, **la reforma estrella amb més del 50% seria el fet d'adaptar el lavabo (57.4%)** seguida de millorar l'aïllament tèrmic (34.8%) i, amb un 31.6% el fet d'adaptar l'entrada de l'habitatge i la mobilitat interior. Només el 12.3% farien una reforma general.

Per gènere

Per gènere, tot i que homes i dones destaquen com a reforma més demandada la d'adaptar el lavabo, són els homes els que presenten un percentatge superior, amb un 61.5% davant del 56.4% d'elles.

Reforma de habitatge	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Adaptar lavabo (canviar banyera per plat de dutxa...)	85	57,4	56,4	61,5
Adaptar entrada a l'habitatge i mobilitat interior (portes més grans, un elevador-puja escales...)	45	31,6	30,9	30,8
Millorar l'aïllament tèrmic	53	34,8	37,2	34,6
Una reforma general de l'estructura de l'habitatge	19	12,3	12,8	13,5
Total	146	100%	100%	100%

Per grups d'edat

En relació a quina reforma de l'habitatge faria, en el cas del grup d'edat de 60-64 anys i del grup de 65-74 anys tenen els percentatges més elevats a "Adaptar lavabo" (71.7% i 52.5% respectivament) mentre que en el grup d'edat de 75 i més anys, el percentatge més elevat (69.2%) se situa a "Millorar l'aïllament tèrmic".

Reforma de habitatge	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Adaptar lavabo (canviar banyera per plat de dutxa...)	71,7	52,5	38,5
Adaptar entrada a l'habitatge i mobilitat interior (portes més grans, un elevador-puja escales...)	28,3	31,3	38,5
Millorar l'aïllament tèrmic	35,8	31,3	69,2
Una reforma general de l'estructura de l'habitatge	15,1	10	23,1

Habitatges per a persones grans

On voldria viure a mesura que vagi envellint?

Davant la pregunta d'on voldria viure a mesura que vagi envellint **el 84.6% dels enquestats ho té molt clar, on viu actualment.**

Per gènere

Aquesta resposta es repeteix quan s'analitza per gènere, tant elles (85%) com ells (83.9%) no voldrien canviar el lloc on viuen per a envellir.

Preferència de lloc on viure a mesura que vagi envellint?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
On visc actualment	330	84,6	85	83,9
En un altre barri o zona de Manresa	22	5,6	4,7	7,3
En una altra ciutat o poble de Catalunya	23	5,9	6,3	5,1
A una altra comunitat autònoma	2	,5	0,4	0,7
Altres	13	3,3	3,6	2,9
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

Davant la pregunta d'on voldria viure a mesura que vagi envellint, en els tres grups d'edat la resposta amb el percentatge més elevat és "on visc actualment", sent el 92.7% en el cas dels participants de 75 i més anys, del 90.1% en els de 65-74 anys i del 72.7% en el de 60-64 anys.

On voldria viure vostè a mesura que vagi envellint?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
On visc actualment	72,7	90,1	92,7
En un altre barri o zona de Manresa	8,3	5,4	0,0
En una altra ciutat o poble de Catalunya	10,6	3,0	5,5
A una altra comunitat autònoma	0,8	0,0	1,8
Altres	7,6	1,5	0,0

A quina tipologia d'habitatge voldria envellir?

En relació a la tipologia d'habitatge que preferirien per a envellir, **el 42.1% tria un pis mentre que el 24.9% tria un "habitatge propi amb serveis comuns"**, el 17.2% ha escollit un habitatge tutelat amb serveis i només un 1.5% ha triat una residència com a lloc on envellir.

A quina tipologia d'habitatge voldria envellir?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
A un pis	164	42,1	40,3	45,3
A una casa	52	13,3	11,9	16,1
A una residència	6	1,5	1,6	1,5
A un habitatge tutelat amb serveis	67	17,2	17,4	16,8
A un habitatge propi amb serveis comuns	97	24,9	27,7	19,7
Altres	4	1,0	1,2	0,7
Total	390	100	100%	100%

Per gènere

Per gènere, homes i dones presenten els percentatges més elevats en la tipologia de "pis" amb el 40.3% elles i un 45.3% ells. Són **elles les que tenen un percentatge més elevat en la tipologia "Habitatge propi amb serveis comuns" amb un 27.7% davant del 19.7% dels homes**, mentre que l'opció d'una casa la prefereixen un 16.1% d'homes davant d'un 11.9% de dones. L'opció de viure en una residència es manté en 1.6% en elles i un 1.5% en ells.

Per grups d'edat

Pel que fa a la tipologia d'habitatges en la que voldrien envellir els participants, destaca que en el grup més jove, de 60-64 anys, el 34.8% tria un pis i el 32.6% un habitatge propi amb serveis comuns. En el grup de 65-74 anys, les tipologies es repeteixen però els percentatges varien, sent el 46.8% els que trien un pis i el 20.7% un habitatge propi amb serveis comuns. En canvi, en el grup de 75 i més anys, el 41.8% trien en un pis, però el 23.6% tria un pis tutelat amb serveis, per, el 21.8% triar l'habitatge propi amb serveis comuns.

A quina tipologia d'habitatge voldria envellir?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
A un pis	34,8	46,8	41,8
A una casa	15,9	13,3	7,3
A una residència	0,8	1,5	3,6
A un habitatge tutelat amb serveis	14,4	17,2	23,6
A un habitatge propi amb serveis comuns	32,6	20,7	21,8
Altres	1,5	0,5	1,8
Total	100	100	100

Vostè coneix què és el cohabitatge sènior?

El 45.6% dels participants coneixen què és un cohabitatge sènior davant del **54.4% que no ho coneix.**

Per gènere

Són elles les que tenen més coneixement d'aquesta tipologia d'habitatge, un **50.6% d'elles diu conèixer-lo davant del 36.5% d'homes que ho fan.**

Coneix què és el cohabitatge sènior?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sí	178	45,6	50,6	36,5
No	212	54,4	49,4	63,5
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

En els tres grups d'edat el percentatge dels qui no coneixen el **Cohabitatge sènior** és superior als qui sí que el coneixen, amb 53.8%, 53.2% i 60% del grup més jove al més veterà.

Coneix què és el cohabitatge sènior?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Sí	46,2	46,8	40,0
No	53,8	53,2	60,0
Total	100	100	100

Li agradaria envellir en un cohabitatge?

A la pregunta de si els hi agradaria envellir en un cohabitatge, **la gran majoria (48,7%) de participants ha dit no saber-ho**, només el 18.2% té clar que no li agradaria i un 33.1% sí.

Per gènere

Per gènere, destaca una diferència de 5.7 punts en el tenir clar que no voldria envellir en un cohabitatge, sent els homes els qui presenten el percentatge més elevat un 21.9% davant del 16.2% de les dones.

Envellir en un cohabitatge?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sí	129	33,1	33,2	32,8
No	71	18,2	16,2	21,9
No ho sé	190	48,7	50,6	45,3
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

Davant la pregunta de si els hi agradaria envellir en un cohabitatge sènior, en tots tres grups d'edat el dubte "No ho sé" és el que més preval, amb el 44.7% (60-64 anys), 50.7% (65-74 anys) i el 50.9% (75 i més anys). Tot i això, **els que més apostarien per envellir en un cohabitatge sènior serien el grup de 60-64 anys amb el 43.9%** del grup, mentre que els que ho tenen més que clar de que no els hi agradaria viure en aquesta modalitat són el grup de 75 anys i més, amb un 32.7%.

Li agradaria envellir en un cohabitatge sènior?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Sí	43,9	30,5	16,4
No	11,4	18,7	32,7
No ho sé	44,7	50,7	50,9
Total	100	100	100

Creu que a Manresa falten habitatges específics per a persones grans?

Un 77,7% dels enquestats contesta afirmativament a la pregunta de si a Manresa falten habitatges específics per a persones grans.

Per gènere

Aquest percentatge puja a 79.8% quan responen elles i baixa a 73.7% quan ho fan ells.

Falten habitatges específics per a persones grans a Manresa?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Sí	303	77,7	79,8	73,7
No	14	3,6	3,6	3,6
No ho sé	73	18,7	16,6	22,6
Total	390	100	100%	100%

Per grups d'edat

Els tres grups d'edat responen amb percentatges superiors al 67% al fet de destacar que, a Manresa, falten habitatges específics per a gent gran.

Creu que a Manresa falten habitatges específics per a persones grans?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Sí	79,5	79,3	67,3
No	3,8	3,0	5,5
No ho sé	16,7	17,7	27,3
Total	100	100	100

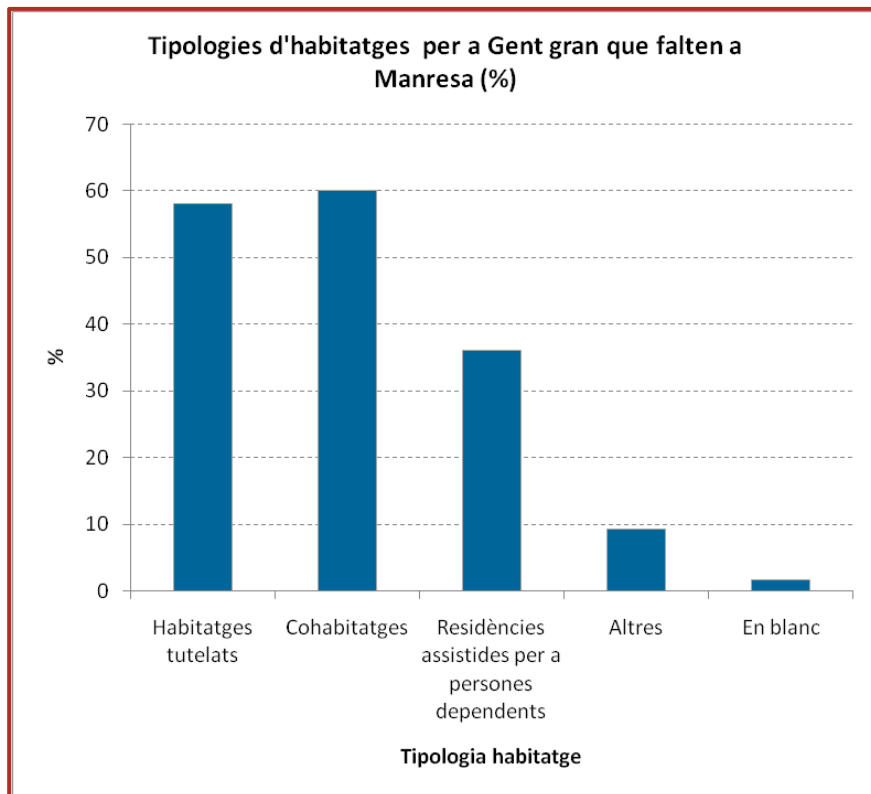
Si ha respost que “Sí” a la pregunta anterior, quins tipus d’habitatges falten?

Dels 303 participants que han respost que Sí que falten habitatges específics per a gent gran, l’opció del **Cohabitatge** l’han triat un **60.1%**, la d’habitatges tutelats un 58.1% i la de residències assistides per a persones dependents un 36.0%.

Per gènere

Per gènere les diferències entre unes opcions i les altres no varien més de 4 punts.

Quins tipus d’habitatges falten?	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
Habitatges tutelats	176	58,1	58,4	57,4
Cohabitatges	182	60,1	59,4	61,4
Residències assistides per a persones dependents	109	36,0	34,7	38,6
Altres	28	9,2	8,9	9,9
En blanc	5	1,7	2,5	0,0

Per grups d'edat

A la pregunta de quina **tipologia d'habitatges falten**, en els tres grups d'edat destaquen amb percentatges superiors al 55% els habitatges tutelats i els Cohabitatges. Destacar que, el col·lectiu més jove de gent gran (60-64 anys) són els que presenten un percentatge més elevat en la tipologia "Residències assistides per a persones dependents" (41%), davant del 34% del grup 65-74 i del 27% del grup de 75 anys i més.

Quins tipus d'habitatges falten?	Grups edat (anys)		
	60-64	65-74	75 i més
Habitatges tutelats	60,0	56,5	59,5
Cohabitatges	69,5	54,7	56,8
Residències assistides per a persones dependents	41,0	34,8	27,0
Altres	14,3	7,5	2,7
En blanc	1,0	2,5	27,3

En cas d'haver contestat que no falten habitatges per a persones grans, indiqui els motius

El motiu principal d'haver respost que no falten habitatges per a persones grans és, amb el **78.6%**, que "el que cal és ampliar el **Servei d'Ajudes al Domicili per a envellir a casa meva**".

Per gènere

Tant homes com dones tenen el percentatge més elevat en el mateix motiu.

Motiu pel que no falten habitatges	Valor Absolut	%	Gènere	
			Femení (%)	Masculí (%)
El millor lloc per envellir és a casa meva	3	21,4	22,2	25,0
El que cal és ampliar el Servei d'Ajudes al Domicili per envellir a casa meva	11	78,6	77,8	100,0
El que cal són ajudes per rehabilitar i adaptar els habitatges a l'envelliment	4	28,6	33,3	25,0
Ja hi ha habitatges suficients	0	0,0	0,0	0,0
Altres	1	7,1	6,5	0,0

Conclusions de l'enquesta

Mostra

- **El perfil mig** de les persones que han participat de l'enquesta ha estat d'un **64,9% de dones**, del grup d'edat **de 65 a 74 anys** amb una mitja de **dos fills/es**.
- **Els barris amb més participació** a l'enquesta han estat el barri de Passeig i Rodalies, Plaça Catalunya i Carretera Santpedor.
- La majoria dels participants (**68%**) **viuen en parella**, i un 27% viuen sols/es. **De les persones que viuen soles, el 32% són dones** i el 17% són homes.
- **El 93% resideix a casa seva**, les dones ho fan en un 95.5% i els homes en un 89.1%.

Característiques de l'habitatge actual

- **El 85% declara viure en un habitatge de propietat**, on el 72.1% ja el té pagat i el 12.8% encara té pagaments pendents. **El grup d'edat que més viu de lloguer són les persones de més de 75 anys, amb un 18%**.
- **El 55.9% declaren que viuen amb una altra persona** i el 31.5% viuen sols/es. Les dones presenten un percentatge més elevat en viure soles 37% mentre que els homes que viuen sols són el 20%.
- **La majoria (41%) tenen unes despeses mensuals relacionades amb l'habitatge d'entre 301€ i 500€**. Les dones tenen menys despeses que els homes.
- La valoració mitjana que han fet els participants a l'enquesta de **la conservació del lloc on viuen és força positiva, de 7.92 sobre 10**.
- **El 73.6% dels enquestats disposen d'ascensor en el lloc on viuen**, el 77% de les dones i el 67% del homes.
- **El 67% no té els habitatges adaptats**. Les persones que tenen els habitatges més adaptats són les dones (36%) i les majors de 75 anys (45%).
- La valoració dels sorolls, les humitats i la llum natural és força positiva, ja que en general el **64.2% tenen poc soroll, el 68.4% gens d'humitats i el 84.8% entre bastant i molta llum natural**.
- **El 95.1% dels participants tenen calefacció al seu habitatge**.

- **El 87.9% estan satisfets amb l'entorn on viuen.** Les persones que menys satisfetes estan amb el seu barri i/o entorn són els homes (4%) i els majors de 75 anys (4%).
- **El 52% diu no necessitar reformes. Dels que sí necessiten fer reformes,** el 15% no se les pot permetre i el 22% té previstes fer-les .
- **La reforma estrella és adaptar el lavabo (57%),** seguida de millorar l'aïllament tèrmic (35%) i, amb un 32%, adaptar l'entrada de l'habitatge i la mobilitat interior.

Habitatges per a persones grans

- **El 85% de les persones enquestades volen seguir vivint al seu mateix barri i municipi a mesura que vagin envellint.**
- En relació a la tipologia d'habitatge que preferirien per a envellir, el 55% tria en un pis o casa (**el 42% tria “un pis” i 13% en “una casa”**), mentre que el 25% tria un **“habitatge propi amb serveis comuns”**, el 17% ha escollit un habitatge tutelat amb serveis.
- L'opció de viure en un **“Habitatge propi amb serveis comuns” és més escollida per les dones (28%)** que els homes (20%).
- **Els majors de 75 anys** escullen en segona opció la modalitat “d'habitatge tutelat amb serveis”.
- **El 54% de les persones enquestades no sap què és un cohabitatge.**
- Un cop explicat què és un cohabitatge, **el 33% han dit que “sí” els agradaria envellir en un model cohabitat** i un 49% de participants ha dit no saber-ho.
- **Les més predisposades a viure en un cohabitatge són les persones d'entre els 60 i els 65 anys (44%).**
- **Un 77,7% de les persones enquestades afirma que a Manresa falten habitatges per a persones grans.**
- **La majoria de les persones enquestades pensen que a Manresa manquen, en primer lloc cohabitatges sèniors (60%),** en segon lloc, habitatges tutelats (58%) i en tercer lloc, residències assistides per a persones dependents (36%).
- El motiu principal d'haver respost que no falten habitatges per a persones grans a Manresa és, amb el 79%, perquè **“el que cal és ampliar el Servei d'Ajudes al Domicili per a envellir a casa meva”**.

DADES QUALITATIVES

7. Anàlisi de dades qualitatives

L'anàlisi de dades qualitatives ens permet comprendre la percepció l'habitatge i els nous models residencials i entendre la conducta de les persones participants mitjançant la interpretació de les seves opinions i participació als diàlegs. L'anàlisi dels grups focals i de l'entrevista individual les plantejarem **per grups d'edat**.

Grup focal amb persones de 60 a 69 anys

Compartim les preguntes que es van formular al grup focal de persones de 60 a 69 anys, en negreta exposem un resum de les reflexions compartides i seguidament adjuntem algunes de les afirmacions literals extretes de les manifestacions de les persones participants.

Aquest grup focal està configurat per homes i dones provinents de diferents països, fet que ha permès comprendre l'opinió i la visió de les persones migrants.

Es pot envellir bé als habitatges actuals? Quins aspectes positius hi veieu? I quina aspectes negatius?

Respecte a aquesta primera pregunta els i les participants afirmen que els resulta complicat pensar a on els agradaria envellir quan encara tenen necessitats bàsiques per cobrir en el seu habitatge. Totes elles, són persones que fa anys que viuen a Manresa, però afirmen que optar a un pis en bones condicions els resulta molt complicat.

“En mi caso querría estar en un espacio mío. Ahora vivo con una familia de mi país que conocí aquí. Necesitaría intimidad”.

“No me veo envejeciendo en mi piso, en invierno llegamos a 10 grados, tenemos estufa butano pero pasamos mucho frío. La escalera es muy estrecha y empinada y con mi hija tenemos problemas de salud y yo también”.

“No sé si de aquí a 20 años viviré en el mismo sitio. Quiero envejecer en Manresa, no tengo familia aquí pero tengo amigos de Marruecos. Pero mi casa es muy vieja, tiene mucha humedad, lavo a mano, pero no me quejo. Solo quiero vivir tranquilo.”

Quins serveis haurien d'estar a l'abast de les persones grans per poder envellir?

Tots els participants destaquen que al fer-se gran els habitatges han de tenir uns mínims que es resumeixen en que es disposi de calefacció i de condicions d'accessibilitat.

“Estar con frío a nuestra edad... el ambiente debe ser agradable sin escaleras empinadas. Lo ideal sería planta baja o bien ascensor.

“Tener mayor calidad de vida para lo que le resta a uno de vida”.

“Cuando envejeces necesitas estar tranquilo. Poder pagar la luz y agua. A veces comprar comida preparada y poder comer bien”.

Amb qui i a on us agradaria viure?

En general, el desig és envellir a prop dels seus familiars i amistats i a la ciutat. No volen gaires canvis, és a dir, la persona que ja viu sola vol seguir així, i la que viu amb familiars, també vol seguir així. En cap cas s'imaginen vivint amb més persones desconegudes en una residència. En aquest cas, s'evidencia un factor cultural de les persones participants i de l'atenció a les persones grans en altres països.

“Yo no me he planteado una residencia.. Me sentiría abandonada”. En mi país, Venezuela, no se deja a los padres en residencia, los hijos cuidan a los padres”.

“Yo me sentiría como una intrusa viviendo con mis hijos, quiero seguir como ahora. Viviendo en una residencia no me lo he planteado.”

“Todos tenemos manías, defectos...y vivir con personas que no conozco... buf..”

“Yo quiero vivir con mi hija, como ahora. Mi hija me podría cuidar. No me gustaria ir a una residencia, yo con mi hija. Yo en mi casa”.

“No pienso en envejecer acompañado. Yo quiero envejecer solo. A una residencia no sé si me gustaría ir”.

“Mejor vivir solo, dejas las cosas en su sitio. No sé donde viviré cuando sea mayor. Vivir en mi casa. Los musulmanes los hijos no llevan padres a las residencias”.

Sabeu què és el cohabitatge? Explicar-ho. Què us sembla? Us agrada? Us hi aniríeu a viure?

La majoria no coneixen aquest concepte, un cop explicat, a tothom els sembla bé aquest tipus d'iniciatives per a persones grans. Però a l'hora de decidir si els agradaria envellir en un cohabitatge, les opinions estan dividides.

“Conozco La Raval a Manresa y me gusta mucho, pueden envejecer en comunidad y varias familias que se dan apoyo”.

“¿Esto sería como un edificio de apartamentos? Si con la familia ya es difícil convivir, con otras personas aún más”.

“Eso genera muchos problemas. Mejor vivir solo. Hay gente buena y gente mala. Hay gente limpia y gente sucia, que no limpia, ni lava”.

Quin és el millor lloc per envellir? Al centre de la ciutat? Als barris perifèrics? Zona rural? Fora de Manresa?

La preferència es situa en envellir a prop de familiars i amistats, però per sobre de tot es valora viure al centre de la ciutat, ja que és on s'hi concentren els serveis. També es valora que hi hagi transport públic d'autobús a prop.

“A mi gustaría en Manresa ciudad. Yo me quedo pasmada viendo como las personas mayores salen a la calle con andadores o bastones. Allí en mi país no pasa así, se quedan en la cama o en la casa”.

“Yo prefiero envejecer en el centro de Manresa. Llevo mucho tiempo aquí y tengo las amistades aquí”.

“En el centro de Manresa con autobuses cerca. Y también en otros barrios pero con autobuses”.

Abans de finalitzar, hi ha alguna qüestió o tema que no haguem tractat del qual en vulgui afegir algun comentari?

Per concloure, el grup reflexiona que per envellir cal calma, tranquil·litat i benestar. Així com poder realitzar activitat per mantenir-se actius.

“Quiero vivir tranquila y quiero tener salud”.

“Pienso que para envejecer bien la gestión del entretenimiento es muy importante, que uno debe mantener la mente ocupada y que uno se pasee y mantener la mente activa”.

“Queremos vivir bien, tranquilos y atendidos y ya está”.

Grup focal amb persones de 70 a 79 anys

Compartim les preguntes que es van formular al grup focal de persones de 70 a 99 anys, en negreta exposem un resum de les reflexions compartides i seguidament adjuntem algunes de les afirmacions literals extretes de les manifestacions de les persones participants.

Aquest grup focal està configurat per homes i dones amb diversitat funcional i persones grans que són cuidadores dels seus familiars. Aquest grups ens ha permès reflexionar al voltant de l'accessibilitat.

Es pot envellir bé als habitatges actuals? Quins aspectes positius hi veieu? I quina aspectes negatius?

Respecte a aquesta primera pregunta els i les participants afirmen que es pot envellir bé si els habitatges es van adaptant. El principal és garantir l'accessibilitat als habitatges i també garantir un sistema de transport que no aïlli les persones grans amb problemes de mobilitat als seus barris.

“El meu habitatge està adaptat i em puc moure amb cadira de rodes (també la cuina està adaptada i té ascensor). Tinc amigues que estan en un 3r sense ascensor i ho passen pitjor. Tinc problemes vista i de moment m'hi valc”.

“És molt important que hi hagi molt de sol (he encès molt poc la calefacció). M'he quedat vídua fa 2 anys. El sol em dona vida”.

“El tema cotxe és important a la nostra edat i el sistema de transport públic no funciona prou bé, jo no puc conduir per problemes de vista i necessito anar en taxi”.

“ Fa 14 anys que visc on soc i el pis està adaptat i tinc plat dutxa i banyera gran. Vaig comprar cadira per seure a la dutxa, raspalls llargs... I el pis té molt de sol”.

“EL tema transport és molt important. Davant de casa em paren dos autobusos”.

“N’hi ha que estan bé i n’hi ha que no. Si una persona gran està sola el pitjor de controlar és la calefacció”.

On viuen les persones grans? En general els pisos i cases estan adaptats a l’envelliment? Què hi fa falta? Què hi sobra?

Pensen que els habitatges on viuen les persones grans els cal adaptar-los. I que la gent gran, a mesura que es va fent gran, veu els problemes d’accessibilitat que té el seu habitatge i que quan el van comprar no ho van veure. Valoren que el problema s’agreuja quan la persona gran no pot fer arranjaments al seu pis perquè no té els recursos per fer-ho.

“Als habitatges els falta espai de pas cadira rodes per les portes del pis. Algunes terrasses no es pot accedir amb cadira rodes”.

“Els aïllaments són importants pels consums, no totes les persones grans tenen una bona pensió. Sobre els sorolls depèn del lloc, però no hi ha gaire”.

“L’entorn (el barri) és important per envellir tranquil·lament. Abans de la COVID sortien les senyores grans a xerrar als bancs, era el Whatsapp antic”.

Quins serveis haurien d’estar a l’abast de les persones grans per poder envellir?

En general, pensen que per poder envellir bé s’ha de poder gaudir de serveis que et permetin estar a casa teva el màxim temps possible. Totes les persones participants valoren molt bé serveis com la Teleassistència, les ajudes al domicili, els àpats..

“Vaig demanar la Teleassistència quan em vaig quedar vídua. M’aporta molta tranquil·litat”.

“Ho va demanar quan em van operar del genoll i quan et veus tan limitada, va molt bé. També em va anar molt bé el servei de càtering de tota una setmana durant un mes. Només escalfar i prou”.

“Jo voldria algú que m’ajudés a cuinar, que m’encanta però ho he de fer amb una lupa”.

Jo vaig conèixer a un senyor fa dos anys i vam decidir viure junts per compartir despeses i no estar sols”.

Amb qui i a on us agradaria viure?

La majoria pensen que la seva intimitat i privacitat està per sobre tot. La primera opció es viure a casa seva, com fins ara. Però es veu amb bons ulls poder compartir pis amb persones que coneixen o bé, conviure amb altres persones en llocs que et permetin garantir la teva intimitat, com un pis tutela amb serveis.

“Això ho comentàvem amb una amiga que es va morir fa un parell d’anys. Jo trobo que està bé compartir 2 persones. Amistat ben coneguda per conviure, no qualsevol”.

“Sempre he estat independent i ara més. Em fa efecte que ara em costaria començar a conviure amb una persona i no m’hi veig, de moment. Anar a viure amb els fills que m’ho han ofert els hi dic que no”.

“Preferiria un pis tutelat mentre em valgui, allà puc tenir el meu espai i que m’ajudin en la resta”.

“Jo em veig a casa meva, sola, com ara. Preferiria algú que em cuidés a casa meva quan em calgui”.

“ A una residència hi aniré si no queda més remei, i si m’ho puc pagar”

“Crec que seria bo ampliar el SAD per envellir a casa. Tinc mala experiència amb la residència de la meva mare”.

“Estic molt d’acord amb pisos tutelats però que permetin certa independència fins que no et valguis. I llavors a una residència hi ha més persones i et poden cuidar més bé”.

“En el meu cas la mare estava encantadíssima amb la residència i el personal a Sant Hilari. Les habitacions a les residències haurien de ser individuals per tenir intimitat”.

Sabeu què és el cohabitatge? Explicar-ho. Què us sembla? Us agrada? Us hi aniríeu a viure?

La majoria sí que coneixen aquest concepte, i un cop explicat, a tothom els sembla bé aquest tipus d'iniciatives per a persones grans. Però a l'hora de decidir si els agradaria envellir en un cohabitatge, la majoria de persones pensen que sí, matisant que sigui un "cohabitatge sènior". Tanmateix pensen que ja és tard per elles, ja que són projectes a llarg termini.

"Nosaltres ens havíem apuntat al projecte cohabitatge a Sant Vicenç. Vam retirar-nos perquè era intergeneracional i tenim necessitats diferents de la gent jove. Hauria de ser cohabitatge sènior amb serveis amb moments d'intimitat".

"Jo vaig venir de Sant Vicenç i estava apuntada al cohabitatge d'allà. Crec que és millor només per gent gran".

"Són projectes a llarg termini, i nosaltres no tenim llarg termini."

Quin és el millor lloc per envellir? Al centre de la ciutat? Als barris perifèrics? Zona rural? Fora de Manresa?

La preferència és envellir en una zona de la ciutat que estigui ben connectada amb el bus urbà. Per aquest grup el més important és l'accessibilitat de la ciutat, cal que es pensi en les persones amb problemes de visió, que van amb croses, amb cadires de rodes, amb caminadors, etc.

"Que al lloc ens puguem trobar bé i no tinguem problemes. Jo amb les croses he de vigilar on les poso i on poso els peus (miro molt el terra). Hi ha moltes rajoles aixecades.

"Als afores de Manresa però no lluny i amb el bus a prop, al centre hi ha massa gent".

"A qualsevol zona està bé, però que hi hagi transport públic".

"És important que la ciutat estigui adaptada per persones amb dificultats de visió per poder fer coses sense ajuda (jo al bus per exemple he de preguntar constantment al conductor). Hi ha molts entrebancs que no veiem per persones amb discapacitat visual. On hi ha arbres hi ha voreres aixecades i és un problema greu per les persones amb dificultats de visió".

Penseu que a Manresa hi falta oferta d'habitatges per a persones grans? De quin tipus?

En general, el grup pensa que sí que cal oferta d'habitatges per a persones grans, però sobre tot del model de pisos tutelats, de cohabitatge i de lloguer accessible. Respecte a les residències, tothom pensa que no és un problema de places, sinó del preu. Calen places de residència públiques o bé que tinguin un preu accessible.

“Falten pisos tutelats. Això del cohabitatge és complicat si no coneixes les persones, però Manresa n'hauria de tenir un de sènior”.

“No crec que faltin residències, falten preus més econòmics per poder-hi anar quan calgui”

“Al Passeig hi ha pisos tutelats privats molt cars. Les residències també són molt cares. Faltarien més habitatges amb serveis SAD de lloguer assequible”.

“Pensant en les residències, caldria respectar molt les persones amb les rendes més baixes. Les persones que cobren més pensió haurien de pagar més perquè les persones que cobrin menys puguin pagar menys”.

“A Manresa no falten residències, falten places de residència pública”.

Abans de finalitzar, hi ha alguna qüestió o tema que no haguem tractat del qual en vulgui afegir algun comentari?

Per concloure, el grup reflexiona que a part de les condicions dels habitatges, cal que la ciutat miri a les persones grans i les tingui en compte.

“És important que se'ns escolti i es tingui en compte les nostres necessitats per dissenyar els serveis”.

“Tant de bo, es tingués en compte que volem quedar-nos a casa nostra i viure en les millors condicions”.

Entrevistes a persones de més de 80 anys

En aquest apartat compartim les respostes i reflexions de les dues persones de més de 80 anys que van ser entrevistades individualment per tal d'evitar riscos innecessaris per motiu de la COVID 19.

Es pot envellir bé als habitatges actuals? Quins aspectes positius hi veieu? I quina aspectes negatius?

Respecte a aquesta primera pregunta les persones entrevistades pensen que depèn de la situació de cada persona. Però que en general, la gent a mesura que es va fent gran va adaptant algunes coses, sobretot els banys. Es destaca la importància dels banys.

“Sí, quin remei. Poc o molt, la gent de la meva edat ja ens hem anat adaptat, almenys el lavabo”.

“Ja només faig servir dutxa. La banyera em fa molta por”

“ Tinc una amiga que no té ascensor i fa dos anys que no surt de casa”

Quins serveis haurien d'estar a l'abast de les persones grans per poder envellir?

En general, pensen que les persones grans haurien de tenir serveis a casa seva que els ajudin en el seu dia a dia. Demanden un SAD amb més hores i més serveis.

“Sort tinc de la Teleassistència. He caigut dos cops i sort d'ells”

“Necessitaria algú que m'ajudes a casa, també amb la dutxa, tinc por de caure i no m'arribo gaire”

“Les hores dels Serveis Socials són molt poques”

Amb qui i a on us agradaria viure?

Tots volen viure a casa seva i sense ningú més. No volen anar a casa dels fills o filles ni pensen en altres opcions on s'hagi de compartir pis.

“Jo jaestic bé a casa meva. Fa molts anys que visc sol i no hi vull a ningú més”.

“A les meves filles no les vull molestar, elles tenen la seva vida. Quan sigui el moment, si no queda més remei, ja em portaran on calgui, però de moment vull estar a casa meva”.

Sabeu què és el cohabitatge? Explicar-ho. Què us sembla? Us agrada? Us hi aniríeu a viure?

Una persona sí que ho coneix i l'altra no. Però després de fer-ne l'explicació, les dues persones pensen que la idea està bé, però que això és per als joves (fent referència als que ara tenen 60 anys).

“Està ben pensat, però això ja no és per a mi. El temps que em queda vull estar tranquil, be atès i a casa meva, si pot ser”.

“Si m'hagessin explicat això quan en tenia 60, potser sí que m'hagués animat, però ara ja no”.

“Estic més a prop de la residència que del cohabitatge”

Penseu que a Manresa hi falta oferta d'habitatges per a persones grans? De quin tipus?

Pensen que falten pisos tutelats i residències amb places públiques. Els preocupa haver de necessitar una plaça de residència i no tenir els diners per poder-s'ho pagar.

“Falten pisos tutelats amb serveis, que et permetin anar al teu aire però amb totes les atencions”.

“No se si falten residències a Manresa, el que sí que falten són residències que puguem pagar”.

Abans de finalitzar, hi ha alguna qüestió o tema que no haguem tractat del qual en vulgui afegir algun comentari?

Per concloure, les persones entrevistades reflexionen sobre el paper de les residències i sobre la mala imatge que moltes d'elles tenen. I de com la COVID19 ha fet empitjorar la visió que en tenen d'elles.

“Abans de la COVID19 deia que ja em portarien a la residència quan no em pogués valdre per mi mateixa. Però ara, amb la COVID19, crec que no hi vull anar”.

“Hi ha residències que la gent és molt bona i té molts bons professionals. Però les notícies sempre ens ensenyen les que ho fan pitjor”.

CONCLUSIONS

8. Conclusions

L'envelliment i el sobreenvelliment de la població de Manresa i del Bages.

Manresa té 78.245 habitants i el Bages en té 180.575 a data de 31 de desembre del 2020 segons l'IDESCAT. En els darrers 20 anys la població de Manresa i del Bages ha tingut la mateixa evolució. Que ha anat patint augments i descensos de la seva població, coincidint amb fluxos migratoris i amb la crisi econòmica. **Ens els darrers quatre anys, la població va en augment.**

Actualment Manresa té una població envellida amb un 19,9% de persones de 65 anys i més i el Bages en té un 20,14%. És un percentatge alt, tenint en compte la mitja de Catalunya que és del 18,96%.

L'índex de sobreenvelliment de Manresa és de 19,9 i el del Bages 19,3, molt **superiors al de Catalunya**, 17,1, fet que indica que tant Manresa com el Bages tenen una població de més de 85 anys.

A l'enquesta de població s'ha convidat a participar a la població de 60 anys i més a Manresa. Aquesta, a 31 de desembre de 2020 segons l'IDESCAT és de 20.130 persones, de les quals 11.462 són dones i 8.668 són homes. Aquesta població representa el **25,73% de la població total.**

La feminització de la vellesa

Per gènere, **les dones grans de 60 anys i més representen el 55,4% de la població de Manresa**, aquesta distància vers la població masculina encara s'amplia més, a mesura que augmenta l'edat.

El canvi demogràfic i social, afecta de manera específica a les dones grans. Hi ha més dones que homes d'edat avançada donada la seva superior esperança de vida, explicada principalment per estils de vida i riscos diversos. Depenent de l'edat, l'esperança de vida de les dones supera entre 6 i 10 anys la dels homes la qual cosa suposa per a elles un cost més alt en malalties, pobresa i soledat.

Les dones, al tenir un nivell econòmic abastament inferior al dels homes, pateixen de forma més acusada les dificultats econòmiques i socials característiques de la vellesa, i aquest fet es reflecteix en les condicions dels seus habitatges.

“Jo fa anys que soc vídua i visc sola. I a vegades em preocupa no tenir prou per menjar”

La realitat de les persones migrants

En aquest estudi s'ha pogut captar l'opinió de varies persones migrants on la seva principal preocupació no és la de pensar en quin tipus d'habitatge envelliran, sinó **com poder tenir unes mínimes condicions d'habitabilitat, com la calefacció, els tancaments, les humitats i les escales.**

Per a moltes d'aquestes persones, l'entrada a l'edat de jubilació significa precaritzar més la seva situació amb una percepció de menors ingressos.

“Yo quiero hacerme viejo aquí, quiero estar tranquilo. Per no quiero pasar frío en invierno”

“Me gustaria vivir aquí, pero si me quedo en esto piso en unos años ya no podré subir las escaleras”

El sentit de l'habitatge en la vellesa

El conjunt de la població de 65 anys i més constitueix un dels grups més afectats per l'actual problema de l'habitatge. Moltes persones grans viuen en habitatges més antics, deficients, mal equipats, menys accessibles i més sovint sense ascensor que la resta de la població. **Dins del conjunt de polítiques socials vers la vellesa, la política d'habitatge hauria de ser una necessitat i una línia d'actuació prioritària i fonamental**, tant per la seva pròpia finalitat com per la seva repercussió en altres polítiques.

Ara bé, les persones a mesura que envelleixen redueixen la satisfacció amb el seu habitatge a poc elements essencials: a que sigui accessible des del carrer, a que tingui els banys adaptats, a que tingui calefacció, que no sigui molt gran i que tingui transport públic a prop.

En general, les persones que han participat de l'enquesta, **estan satisfetes amb el seu habitatge amb una nota de 7,9 sobre 10.** Tot i aquesta bona valoració, **el 66,7% declara que el seu habitatge no està adaptat** per a fer front les necessitats pròpies de l'envelliment. **El 47,8% afirma que el seu habitatge necessita reformes**, però el 14,8% no les podrà realitzar perquè no té els recursos econòmics per fer-ho. **La reforma estrella és la d'adaptar el lavabo (57.4%)** seguida de millorar

l'aïllament tèrmic (34.8%) i, amb un 31.6% el fet d'adaptar l'entrada de l'habitatge i la mobilitat interior.

És important destacar que **el 95.1% dels participants tenen calefacció** al seu habitatge i **el 87,9 està satisfeta amb el seu barri i entorn.**

“Jo quan pugui arreglaré el lavabo i trauré la banyera que em fa molt por caure”

“El meu barri m'encanta, conec a molta gent i tinc les botigues a prop”

“Per mi el més important és que pugui sortir de casa, tenir un ascensor, poder caminar pels carrers sense caure i poder agafar l'autobús”

Els lloguers

Un aspecte determinant en les condicions residencials de la gent gran és el règim de tinença, sobretot, si es tracta de **lloguers antics subjectes a pròrroga forçosa**. Aquests habitatges, **solen tenir unes deficients condicions de conservació**, freqüentment també estan mal equipats en matèria d'instal·lacions, en gran part conformen el parc més antic.

Actualment el lloguer constitueix l'única alternativa per als col·lectius amb menors recursos econòmics. En el cas de la gent gran, el lloguer presenta un percentatge superior a la mitjana de la població ja que, a mitjan segle XX, el lloguer era el règim més estès; i a més a més, la normativa proteccionista del llogater els garanteix un preu de lloguer molt inferior al de mercat.

Aquests lloguers els veiem més concentrats en les persones més grans, ja que la tendència dels darrers 30 anys a tenir una hipoteca en comptes d'un lloguer, fa que les generacions més joves de persones grans tinguin aquest règim de tinença, inclús amb hipoteques pendents de pagar. De les persones participants a l'enquesta **el 84.9% declara viure en un habitatge de propietat on el 72.1% ja la té pagada i el 12.8% encara té pagaments pendents**. El 13.6% dels participants viuen en lloguer, sent aquestes, sobretot, persones de més de 75 anys.

“Jo ja jo tinc tot pagat”

“Comparto piso con otra familia y pago 200€ al mes”

“Fa 10 anys em vaig mudar a un pis més petit amb ascensor, però encara em queda hipoteca per temps”

Viure i envellir a casa

En les societats occidentals, l'augment de la longevitat ha significat la prolongació del temps que les persones grans viuen en els seus propis domicilis. Ja sigui de facto o per elecció conscient, la realitat és que la gran majoria de la gent gran roman en els seus habitatges particulars fins que el trasllat a una institució de cures és inevitable per greus deficiències en l'estat de salut. **Aquesta experiència habitacional, el fet de romandre a casa durant la vellesa, ha estat conceptualitzat sota el nom de “Ageing in Place”.**

Les persones grans volen viure a casa seva el màxim temps possible, aquesta és la seva preferència. Així ho evidencien diferents estudis, també ens ho han dit les persones participants en les enquestes i en els grups focal. **El 85% de les persones enquestades volen seguir vivint al seu mateix barri i municipi a mesura que vagin envellint.**

El 78.6%, que “el que cal és ampliar el Servei d'Ajudes al Domicili per a envellir a casa meva.

“Jo em vull quedar a casa meva, i si no hi ha més remei que em portin on vulguin”

“El millor és estar a casa amb els serveis necessaris”

“Si porto tota la vida al meu pis i al meu barri, on volen que vagi ara?”

“En mi país la gente mayor se queda en casa”

Si bé l'impacte de la COVID-19 en les persones grans que viuen en els seus domicilis encara no ha estat estudiat, **s'evidencia un canvi de model d'atenció cap a la gent gran que giri entorn a la idea de viure a casa, preservant el dret a viure a casa, amb dignitat, amb les necessitats cobertes i atenent a les seves preferències.**

Necessitats assistencials

Un aspecte important de l'estat de salut que condiciona la qualitat de vida en el procés d'envelliment és la capacitat que té per limitar les activitats quotidianes. Aquestes

limitacions poden esdevenir situacions de discapacitat i dependència de variable gravetat i augmentar la vulnerabilitat social i econòmica de la població gran.

Recentment, i especialment arran de l'aparició de la pandèmia que estem vivint, s'ha vist que és urgent i imprescindible avançar en el disseny d'una **nova proposta d'atenció integral a les cures de llarga durada**. En aquest sentit, destaca un grup d'experts i expertes professionals i representants del món associatiu de caràcter estatal, vinculats a l'àmbit de l'envelliment i la discapacitat, davant els esdeveniments i informacions que s'estan succeint amb motiu de la pandèmia COVID-19, han fet arribar a les autoritats, mitjans d'informació i ciutadania algunes reflexions.

Consideren imprescindible, un cop superada la crisi sanitària que tantes vides està costant, abordar un necessari canvi en el model de cures de llarga durada que hi ha al nostre país.

Les propostes recullen un conjunt de consideracions al voltant de tres rellevants qüestions: **la cura a casa, la cura en entorns residencials i els estereotips en relació a la vellesa i la discapacitat**.

Les dramàtiques conseqüències de la pandèmia sobre la població d'edat més avançada, i l'especial acarnissament i alta mortalitat que han patit les persones que viuen a les residències, reforcen la necessitat de potenciar l'envelliment a la llar, o en un entorn més controlat i amb serveis externs.

A Catalunya, la Societat Catalana de Geriatria i Gerontologia, la Fundació iSocial i la Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya estan impulsant un Debat obert (i urgent) sobre el nou model de cures de llarga durada i residencial i des del col·lectiu "Llars per viure" s'ha posat un marxa un **Manifest pel dret a viure a la llar, en un entorn acollidor, inclusiu i accessible**. A nivell estatal, com hem comentat anteriorment, s'ha impulsat la Declaració conjunta en favor d'un canvi de model de cures, que ha estat signada per milers de professionals, científics, familiars i gent gran.

Totes aquestes iniciatives es basen en la constatació que les persones grans volen viure durant més temps a casa seva, i això passa per una millor atenció domiciliària que integri els serveis socials i sanitaris. En aquest sentit, convé destacar una de les propostes de la Societat Catalana de Gestió Sanitària al document "Impacte de la pandèmia del COVID-19 a les organitzacions sanitàries: 25 propostes a partir del que hem après", on a la proposta 22 es diu literalment que *"la llar ha d'esdevenir el centre d'operacions per a les persones grans en situació de fragilitat i vulnerabilitat, les quals precisaran de plans individualitzats elaborats de manera col·laborativa entre serveis socials territorials i l'atenció primària de salut. Aquests plans han de tenir com a objectiu oferir serveis domiciliaris coordinats i d'intensitat proporcionada i així evitar tantes institucionalitzacions en residències com es puguin.(...) Els pisos per a la gent gran amb*

serveis són una alternativa a potenciar, però per això cal disposar de sol públic, a més d'estímul a la col·laboració públic-privada. De les experiències reeixides se sap que calen promocions amb pisos adaptats, a més d'espais comuns per a activitats socials i serveis comunitaris, i la dotació tecnològica de suport imprescindible”.

La majoria de les persones enquestades pensen que a Manresa manquen cohabitatsges sèniors (60%), habitatges tutelats (58%) i residències assistides per a persones dependents (36%).

“No falten residències, falten opcions per viure com a casa, si a casa teva ja no t’hi pots estar”

El motiu principal d’haver respost que no falten habitatges per a persones grans a Manresa és, amb **el 79%, perquè “el que cal és ampliar el Servei d’Ajudes al Domicili per a envellir a casa meva”.**

“De tota la gent que conec, ningú vol anar a la residència. Perquè no es gasten els diners en ajuts als domicilis?”

Heterogeneïtat

La vellesa és una etapa del tot heterogènia, i en aquest estudi s’ha segmentat la població en les franges del 60 als 64 anys, la dels 65 als 74 i la dels 75 en endavant. El fet d’aquesta segmentació és per les diferents percepcions que es tenen respecte a l’habitatge i, sobretot, cap a les noves formes d’envellir que es tenen en aquestes tres franges d’edat.

Si bé, totes les generacions coincideixen que el millor lloc per envellir és a la pròpia llar, les divergències venen en els models alternatius al propi habitatge.

Les edats compreses entre els 60 i els 64 anys, són persones que moltes d’elles estan treballant, amb un nivell d’estudis mitjà i superior amb molta vitalitat i que no els agrada pensar gaire en l’envelliment. Tant en l’enquesta, com en els grups focals, aquesta població és la més predisposada a participar en models d’habitatges per a persones grans de tipus cooperatiu. **I davant la pregunta de si els hi agradaria envellir en un cohabitatsge sènior, són els que han respost que “sí” amb major percentatge (43,9%).**

“Jo volia apuntar-me a un cohabitatsge, però que sigui de persones grans”

“Mentre tinguis el teu espai privat, aquestes iniciatives són ideals per compartir despeses i soledat”

“Això li falta a Manresa! Quan ho faran?”

Les edats compreses entre els 65 i els 74 anys, són persones actives, i molt conscients de les limitacions que l'envelliment posa a la seva salut i al seu dia a dia. Tant en l'enquesta, com en els grups focals, aquesta població **veu molt interessants les propostes col·laboratives d'habitatges però pensen que són ideals per a generacions més joves**. I en les seves **preferències estan els pisos tutelats**, ja que ho veuen com una opció que manté la seva independència i les necessitats assistencials.. Davant la pregunta quina tipologia d'habitatge escolliria, aquest grup escull amb **un 20,7% un habitatge propi amb serveis comuns i amb un 17,2% en un habitatge tutelat**.

“Si no puc tenir els serveis a casa meva, un pis tutelat em semblaria la millor opció”

“Això del cohabitatge m'agrada molt, però jo ja no hi sóc a temps”

Les edats dels majors de 75 anys, són persones que gaudeixen de més calma, que viuen el seu dia a dia i que tenen molta més consciència dels serveis que poden necessitar a mesura que vagin envellint. Tant en l'enquesta, com en els grups focals, **aquesta població els preocupa haver de necessitar una plaça de residència i no poder-la pagar**. No tenen clar si falten places de residència, però saben que són cares, No s'hi veuen en un projecte de cohabitatge i sí que els agrada l'opció de pisos tutelats amb serveis. Davant la pregunta quina tipologia d'habitatge escolliria, aquest grup escull amb **un 23,6% en un habitatge tutelat amb serveis. Però per sobre de tot escolleixen quedar-se a casa**.

“Jo vull tranquil·litat i no estar preocupat de si em falta res”.

“A mi m'agradaria anar a un pis tutelat, però em sembla que a Manresa n'hi ha molt pocs”.

Nous models d'habitatge

El **cohousing o cohabitatge** és un tipus d'habitatge col·laboratiu, que facilita el sentit de comunitat entre residents, mitjançant xarxes d'ajuda mútua. Es tracta de generar habitatges independents que disposen de tots els serveis per al seu ús

autònom, però que a més comparteixen una sèrie d'espais comunitaris. Aquests espais ja poden existir als habitatges, com una cuina o un menjador comunitaris, o aportar espais alternatius, com sales de jocs, gimnasos, biblioteca, bugaderia, etc.

Algunes experiències significatives en la creació d'espais compartits s'engloben dins del que s'ha anomenat comunitats de cohabitatge, on la característica principal és que s'opta per un model de vida comunitària on el col·lectiu que ocupa els espais n'ha desenvolupat el projecte de convivència i el disseny. Aquesta voluntat i necessitat de dissenyar els espais perquè s'hi puguin desenvolupar les activitats que es vol no ha d'implicar la construcció d'habitatges nous, sinó que pot fer-se a través de la reestructuració d'un habitatge o habitatges existents.

Aquest model de vida comunitària es defineix a partir de tres dimensions:

- La dimensió social, caracteritzada pels valors democràtics i de suport mutu.
- La dimensió física, caracteritzada per ser sostenible i interrelacional.
- Dimensió procedimental, caracteritzada per desenvolupar-se a partir de processos participatius i autogestionats.

A Catalunya l'entitat Sostre Cívic ha canalitzat moltes de les demandes de cohabitatge. A Espanya, destaquen l'Associació Jubilares i Cohousing Spain.

El 54% de les persones enquestades no sap què és un cohabitatge, però un cop explicat què és, **el 33% han dit que “sí” els agradaria envellir en un model cohabitat** i un 49% de participants ha dit no saber-ho. D'aquests, **les més predisposades a viure en un cohabitatge són les persones d'entre els 60 i els 65 anys (44%)**.

“Això és el que estava esperant per anar a viure amb les meves amigues”

D'altra banda, i com s'ha destacat a la part final del marc jurídic, amb el **Decret Llei 50/2020, de 9 de desembre**, de mesures urgents per **estimular la promoció d'habitatge amb protecció oficial i de noves modalitats d'allotjament en règim de lloguer, la nova regulació dels allotjaments amb espais comuns complementaris** (els anomenats *minipisos*) ha de permetre desenvolupar noves fórmules d'habitatge de lloguer, amb una important demanda, però que no tenien encaix en marc normatiu perquè no es preveïen. Així doncs, aquestes noves tipologies d'habitatge compartit, essencialment en règim de lloguer, han de permetre també la creació de noves modalitats residencials per a persones grans.

Les persones grans enquestades prefereix opcions diverses per a fer front a l'envelliment i **el 42% tria “un pis” mentre que el 25% tria un “habitatge propi amb**

serveis comuns” i el 17% ha escollit un habitatge tutelat amb serveis. L’opció de viure en un **“Habitatge propi amb serveis comuns” és més escollida per les dones (28%)** que els homes (20%).

Un 77,7% de les persones enquestades afirma que a Manresa falten habitatges per a persones grans. I la majoria pensen que a Manresa manquen cohabitatsges sèniors (60%), habitatges tutelats (58%) i residències assistides per a persones dependents (36%).

“Falten pisos tutelats que quan jo empitjori m’hi deixin quedar i no em portin a una residència”.

Propostes

Fruit de les conclusions, de l’anàlisi de les enquestes i de l’opinió dels grups focals i tenint en compte el que proposen diversos autors plantegem diverses propostes a poder dur a terme. En primer lloc referenciem a Jordi Bosch que planteja diverses línies d’actuació per millorar la relació d’habitatges amb el procés d’envelliment:

- Creació-Ampliació del parc d’habitatges de lloguer social per a gent gran (habitatges dotacionals, etc.).
- Millorar l’estat de conservació dels edificis on viu la gent gran, la rehabilitació com a principal camí per a envellir en la comunitat.
- Millorar les condicions d’accessibilitat de la gent gran (programa d’instal·lació d’ascensors i d’ajudes a l’adequació dels espais comuns).
- Eliminar el mobbing immobiliari (oficines de suport).
- Trobar fórmules residencials alternatives per als grans (convivència intergeneracional, habitages amb serveis comuns, habitatges comunitaris, etc.).
- Millorar l’equipament i condicions de l’habitatge.
- Promoure la participació de la gent gran en tots els processos vinculats a la política d’habitatge.
- Millorar la difusió entre la gent gran dels ajuts i dels processos participatius, i facilitar el seu accés.
- Millorar la coordinació amb la resta de polítiques públiques d’atenció a la gent gran.

D'altra banda, proposava les següents solucions en matèria de política d'habitatge:

- Ajuts econòmics directes: pagament lloguer, serveis,,,
- Ajuts a la rehabilitació, millora i adequació dels habitatges: accessibilitat física (ascensors, rampes,); eficiència energètica; seguretat física (caigudes); adequació funcional; equipament; estat conservació...
- Promoció habitatge social i noves solucions residencials (dues vies: ajuts a la pedra sector privat / promoció pública), en particular, solucions residencials
- Específiques per problemes creixents com les demències (care homes, extra-care homes, assisted homes)

Així com quins són els aspectes transversals clau:

- El paper de les noves tecnologies (gerotechnology)
- La relació suport formal i informal per AVD (lleï dependència)
- Tenir una visió de la ciutat i de la seva planificació urbana "age-friendly"

ANNEXES

9. Annexes

9.1. Guió dels grups focals

TEMES I PREGUNTES	ÍTEMS/INDICADORS
<p>PREGUNTA INICIAL</p> <p>Es pot envellir bé als habitatges actuals? Quins aspectes positius hi veieu? I quina aspectes negatius?</p>	<ul style="list-style-type: none">. Aspectes Positius. Aspectes Negatius
<p>ACCESSIBILITAT i COMFORT</p> <p>On viuen les persones grans? En general els pisos i cases estan adaptats a l'envelliment? Què hi fa falta? Què hi sobra?</p>	<ul style="list-style-type: none">. Ascensor. Banys adaptats. Portes amples. Rampes d'accés. Llum natural. Aïllaments. Sorolls. Barri
<p>CONFORT</p> <p>Quins serveis haurien d'estar a l'abast de les persones grans per poder envellir</p>	<ul style="list-style-type: none">. Menjar. Bugaderia. Infermeria. Oci. SAD. Teleassistència
<p>CONVIVÈNCIA</p> <p>Amb qui us agradaria viure?</p>	<ul style="list-style-type: none">. Viure en parella. Viure sol/la. Viure en institucions. Vius amb persones cuidadores. Viure amb familiars. Viure amb amistats. Viure amb persones desconegudes
<p>TIPOLOGIA HABITATGE</p> <p>Com us imagineu que hauria de ser l'habitatge ideal per a poder viure-hi a mesura que aneu envellint?</p>	<ul style="list-style-type: none">. Residències. Tutelats. Pisos adaptats

	<ul style="list-style-type: none"> . Cohabitatge . Casa meva
<p style="text-align: center;">COHABITATGE</p> <p>Sabeu què és el cohabitatge? Explicar-ho. Què us sembla? Us agrada? Us hi aniríeu a viure?</p>	<ul style="list-style-type: none"> . Aspectes positius . Aspectes negatius
<p style="text-align: center;">UBICACIÓ</p> <p>Quin és el millor lloc per envellir? Al centre de la ciutat? Als barris perifèrics? Zona rural? Fora de Manresa?</p>	<ul style="list-style-type: none"> . Centre Ciutat . Barris perifèrics . Zona rural . A fora de Manresa
<p style="text-align: center;">MANRESA</p> <p>Penseu que a Manresa hi falta oferta d'habitatges per a persones grans? De quin tipus?</p>	<ul style="list-style-type: none"> . Influència del COVID . Percepcions individuals
<p style="text-align: center;">PREGUNTA FINAL</p> <p>Abans de finalitzar, hi ha alguna qüestió o tema que no haguem tractat del qual en vulgui afegir algun comentari?</p>	

9.2. Qüestionari

1. **Gènere:** Home Dona Binari

2. **Any de naixement:** _____

3. **Barri de residència actual:**

4. **Estat civil:**

- Solter/a
- Casat/ada
- Vidu/a
- Separat/ada
- Divorciat/ada

5. **Quants fills/es té:** _____ *(indiqui el número de fills/es)*

6. **On viu principalment en l'actualitat?** *(esculli una opció)*

- a casa meva
- a casa de la meva parella

- a casa meva i de la meva parella
- a casa dels meus fills/es
- a casa d'altres familiars
- a casa d'amistat/s
- a una residència/pis tutelat...
- altres

7. Amb qui viu actualment?

- amb la parella
- sol/a
- amb familiars
- amb un/a cuidador/a en un domicili particular
- amb altres persones

8. Règim de tinença del seu habitatge:

- propietat totalment pagada
- propietat amb pagaments pendents
- lloguer
- altres formes
- no tinc habitatge propi

9. Número de persones que resideixen amb vostè inclòs

- una
- dues
- tres
- quatre
- cinc
- sis o més

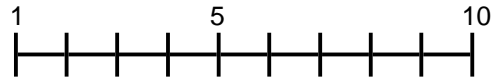
10. Despeses associades a l'habitatge mensuals (inclou hipoteca, lloguer, llum, gas, aigua, ...)

- Menys de 300€/mes
- De 301€/mes a 500€/mes
- De 501€/mes a 1000€/mes
- De 1001€/mes a 1500€/mes
- De 1501 €/mes a 2000€/mes
- Més 2001€/mes

11. Com valora l'estat de conservació del lloc on viu en una escala de l'1 al 10? (1 és molt mal estat i 10 perfecte estat)

Molt mal estat

Perfecte estat

12. Hi ha ascensor on viu?

- Sí
- No

13. L'habitatge on viu està adaptat interiorment? (lavabos, portes amples, rampes..)

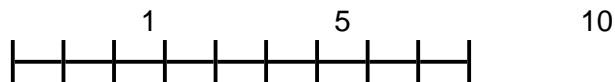
- Sí
- No

14. Valori les condicions d'habitabilitat del lloc on viu en una escala de l'1 al 10 (1 és molt i 10 és molt poc)

14.1. Sorolls

Gens de soroll

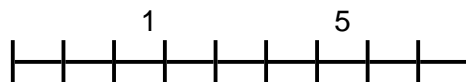
Molt soroll

14.2. Humitats

Moltes humitats

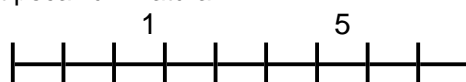
Cap humitat

14.3. Llum natural

Molt poca llum natural

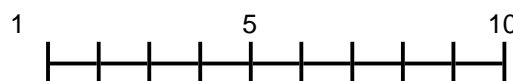
Molta llum natural

15. Valori si li agrada l'entorn d'on viu en una escala de l'1 al 10 (1 no m'agrada gens i 10 m'encanta)

No m'agrada gens

M'encanta

16. On voldria viure vostè a mesura que vagi envellint? (esculli una opció)

- On visc actualment
- En un altre barri o zona de Manresa
- En una altra ciutat o poble de Catalunya
- A una altra comunitat autònoma

- Altres

17. A quina tipologia d'habitatge voldria envellir? *(esculli una opció)*

- A un pis
- A una casa
- A una residència
- A un habitatge tutelat amb serveis
- Altres

18. Coneix vostè què és el cohabitatge sènior?

- Sí
- No

19. El cohabitatge sènior proposa una forma alternativa a viure la vellesa, amb participació de totes les persones que hi viuen per autogestionar-se, mantenint la privacitat però compartint espais comuns, activitats i serveis. Li agradaria envellir en un cohabitatge?

- Sí
- No
- No ho se

20. Creu que a Manresa falten habitatges específics per a persones grans?

- Sí
- No
- No ho se

21. En cas d'haver contestat "sí" a la pregunta 20, quins tipus d'habitatges falten? *(esculli totes les opcions que consideri)*

- Habitatges tutelats
- Residències
- Cohabitatges
- Altres

22. En cas d'haver contestat "no" a la pregunta 20, indiqui els motius *(esculli totes les opcions que consideri)*

- No, perquè el millor lloc per envellir és a casa meva
- No, perquè el que cal és ampliar el Servei d'Ajudes al Domicili per envellir a casa meva
- No, perquè el que cal són ajudes per rehabilitar i adaptar els habitatges a l'envelliment
- No, perquè ja hi ha habitatges suficients
- Altre

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

10. Bibliografia i webgrafia

Bibliografia

- Ajuntament de Manresa, “Diagnosi de necessitats assistencials actuals i futures de la Gent Gran” (2018)
- Ajuntament de Manresa, “Pla d’acció 2019-2021 de Manresa ciutat amiga de la gent gran” (2019).
- Ajuntament de Manresa, “Pla d’ordenació urbanística municipal (POUM)” (2017).
- Ajuntament de Manresa, “Pla Local d’Habitatge” (2017).
- Bosch Meda, J. “Envel·liment i habitatge: les necessitats residencials de la gent gran a Catalunya” (2018).
- Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm. 4020-28.11.2003. BEF/468/2003, de 10 de novembre, per la qual es regula el procediment i els criteris d’accés als serveis i programes d’atenció a la gent gran gestionats per l’Institut Català d’Assistència i Serveis Socials.
- Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm. 8292-11.12.2020. Decret llei 50/2020, de 9 de desembre, de mesures urgents per estimular la promoció d’habitatge amb protecció oficial i de noves modalitats d’allotjament en règim de lloguer.
- Centre d’Estudis Adams, “Estatut de Catalunya” Art. 26 i 137. (2006).
- Congreso de los Diputados. Departamento de Publicaciones. “Constitución Española” Art. 47. (2017)
- Naciones Unidas, “Declaración Universal Drets Humans”. Art. 25. (1948).
- Pelegrí i Vianya, X. Carta dels drets i deures de la gent gran de Catalunya a “Els Serveis Socials de Catalunya” (2003).

Webgrafia

- Fundació Bofill, “L’habitatge a Catalunya” (1993).
<https://fundaciobofill.cat/pilars/el-debat-educatiu>
- Associació PROHABITATGE, “El dret a l’habitatge: des dels orígens fins avui”. (2009).
http://www.prohabitatge.org/mm/file/El_dret_al_habitatge.pdf

- Barciela, F. EL PAÍS, “Ciudades para la tercera edad” (4 de gener de 2015).
https://elpais.com/economia/2014/12/30/vivienda/1419960962_815700.html
- CONSELL NACIONAL DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA “Models alternatius d'accés i tinença de l'habitatge” (2016).
https://www.cnjc.cat/documents/guia_habitatge_impremta.pdf
- Tornafolch-Chirveches, Q. CATALUNYA PLURAL “L’atenció a la gent gran a Catalunya, un model a revisar” (21 d’abril de 2020).
<https://catalunyaplural.cat/ca/latencio-a-la-gent-gran-a-catalunya-un-model-a-revisar/>
- Purtí, J. NACIÓ DIGITAL, “El cohabitatge sènior és una alternativa a la soledat de la vellesa” (8 de novembre de 2019).
<https://www.naciodigital.cat/noticia/190572/cohabitatge-senior-es-alternativa-soledat-vellesa>
- Macpherson, A. LA VANGUARDIA, “¡Sácame un ratíco al sol!, la dura experiencia del confinamiento en las residencias” (5 novembre 2020).
<https://www.lavanguardia.com/vida/20201105/49250586515/sacame-un-ratico-al-sol-la-dura-experiencia-del-confinamiento-en-las-residencias.html>
- ACN. SOCIAL.CAT, “Familiars d’usuaris de residències demanen un “canvi de model de dalt a baix” i exigeixen més personal sanitari” (10 novembre de 2020).
https://www.social.cat/noticia/13220/familiars-dusuaris-de-residencies-demanen-un-canvi-de-model-de-dalt-a-baix-i-exigeixen-mes?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook&utm_campaign=social.cat
- López, D. UOC, “El cohabitatge sènior a l’Estat espanyol i els nous professionals de la intervenció social” (10 octubre 2019).
<https://epce.blogs.uoc.edu/ca/cohabitatge-senior-estat-espanyol-nous-professionals-intervencio-social/>

- Álvarez, P.M. SOCIALASTURIAS.ES, "La aplicación de la Ley de Dependencia a los alojamientos colaborativos para la promoción de la autonomía personal y atención a la dependencia" (primer semestre 2021).
https://www.socialasturias.es/servicios-sociales/n-24.--primer-semester.-ano-2021/la-aplicacion-de-la-ley-de-dependencia-a-los-alojamientos-colaborativos-para-la-promocion-de-la-autonomia-personal-y-atencion-a-la-dependencia_2415_633_3823_0_1_in.html
- Trepat, M. GERIATRICAREA, "El futuro de la arquitectura para las personas mayores: espacios que eviten el estrés, la angustia y la depresión" (novembre 2019).
<https://www.geriatricarea.com/2019/11/29/el-futuro-de-la-arquitectura-para-las-personas-mayores-espacios-que-eviten-el-estres-la-angustia-y-la-depresion/>
- Recio, P. 65YMÁS.COM, "El Cohousing, mucho más que compartir casa" (11 novembre de 2019).
<https://www.lavanguardia.com/lacontra/20200429/48802946253/debemos-replantearnos-como-y-donde-viven-nuestros-mayores.html>
- Martínez, A. SURTDECASA.CAT, "Jordi Camell: "Hem d'envellir activament i col·lectivament" (14 de setembre de 2018).
<https://surtdecasa.cat/camp/activat/entrevista-jordi-camell-sostre-civic>

